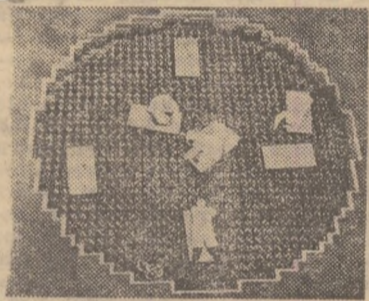

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

DIN SUMAR:

Un spectru ciudat
sau un banal
chibrit...

Cariera
uraniu-
lui

La Ajaccio,
pe urmele
lui Napoleon

De ce au
dispărut
dino-
zaurii?

„Spune-mi ce-ai
visat, ca să-ți spun
de ce suferi“

PAGINA DE UMOR

Lista
de cumpărături

Cum am dat
faliment

În jurul Melpomenei

ANUL XXIV

30

(1219)

26 iulie 1968

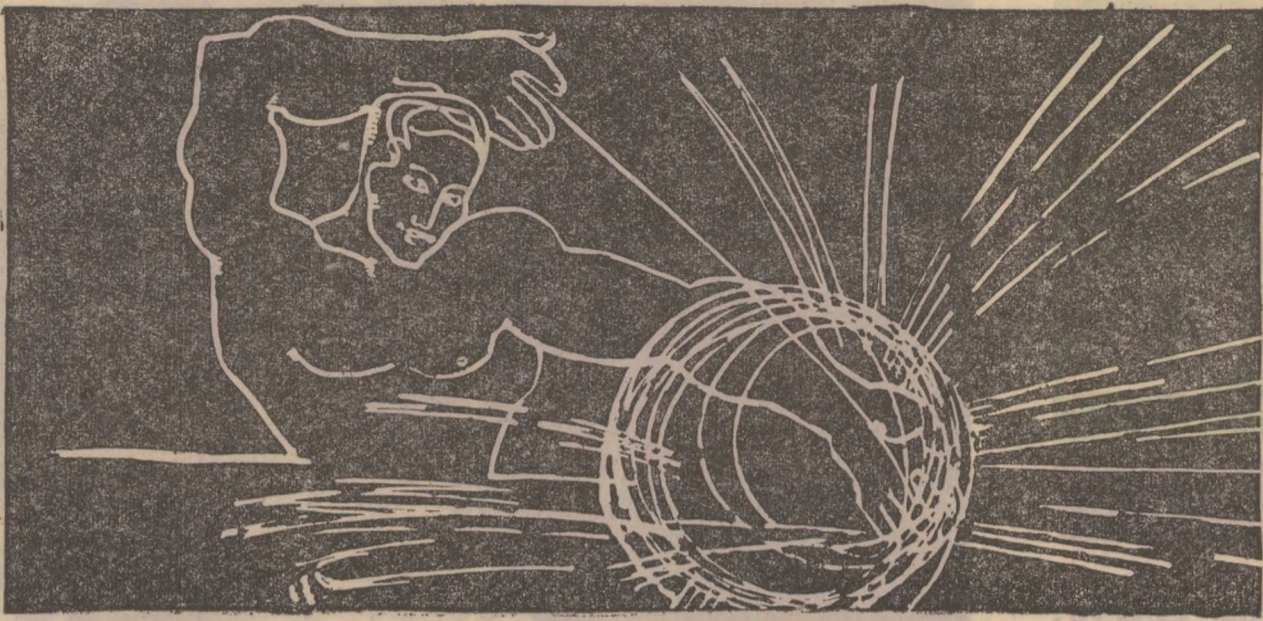
12 pagini,

1 leu

In viltoarea dansului

Foto: A. Karevici

E. Neizvestnii :

Ilustrație (Tuș)

PROZĂ

Roboțelii

Ședința consiliului științific se terminase foarte târziu. Bătrînul profesor pășea agale pe culoarele tăcute ale facultății, gîndindu-se la dezbaterile care tocmai avuseseră loc. Disputa era veche și, după toate semnele, doar timpul avea să arate cine are dreptate. Straniul fenomen în jurul căruia se purtaseră discuțiile era numai un joc de artificii sau un lucru grav? În ceea ce îl privea, profesorul ar fi dorit din toată inima să fie vorba doar de o fantezie trecătoare.

Cum începuse însă povestea? Ceea ce se putea afirma cu certitudine e că primele simptome apăruseră înainte cu cinci ani, cînd studenții se apucaseră deodată să imite roboții. Ce mai, o prostie! Tinerii, care-și spuneau între ei „Roboțelii”, luaseră pe neașteptate obiceiul să vorbească despre ei înșiși ca despre niște mașini ordinatoare. Spuneau de pildă:

— Mi-am programat să beau un pahar cu vin.

Sau:

— Capitolul trei din manualul de fizică mi-a introdus numai două elemente de informație în memorie.

Apoi începuseră să imite ținuta rigidă a roboților. Se obișnuiră să-și fixeze interlocutorii fără să clipească, cu o privire perfect oarbă. Și pînă la sfîrșit, chipul lor dobîndi impasibilitatea inexpressivă a unei măști.

Orice modă nouă tinerească atrage după sine riposta celor mai în vîrstă. Profesorul își amintea cum, în urmă cu cincizeci de ani, studenții își lăsau barbă și mustață, în genul beatnik. Apoi se purtase coafura à la Tarzan. Acum fața trebuia să fie rasă și capul ca un ou; doar roboții n-aveau sistem pilos.

Toate acestea nu erau prea neliniștitoare. Profesorul era, însă, alarmat de faptul că acum era considerat drept un fenomen absolut desuet nu numai capacitatea de a ride sau de a plînge, ci orice stare afectivă, de bucurie sau de tristețe. Manifestarea celui mai neînsemnat sentiment era socotită de roboțelii drept o dovadă de prost gust.

— De vreme ce în epoca noastră, explicau ei, putem descompune în laborator orice sentiment, pentru a-l reproduce apoi prin sinteza particulelor sale, orice atitudine irațională este ridiculă.

Și astfel, din teama de ridicol, orice roboțel se străduia să se dovedească cît mai rațional ca puțință, sau măcar un raisonneur.

Astfel, dacă erau studenți buni asta era o consecință a rațiunii lor și nu lipseau de la cursuri pentru că ar fi fost nerațional. Simbătă, o dată la două săptămîni, își petreceau rațional seara bînd și dansînd, înainte de a se retrage perechi-perechi, intrucît creierul uman, încă imperfect, avea nevoie de relaxare.

În sfîrșit, studenții se interesau doar de disciplinele științifice exacte, pentru că, nu-i așa, fără logică matematică n-ar fi existat roboții!

Era vorba de o admirație exagerată sau de o mutație alarmantă? Faptele erau însă fapte: toți tinerii, dar absolut toți, deveniseră roboțelii și atitudinea aceasta se prelungise prea mult pentru a fi socotită doar o modă.

Ajungînd la acest punct al meditațiilor sale, venerabilul om de știință auzi niște șoapte îndărătul unei uși:

— Nu mai pot să trăiesc fără tine...

Cînd nu sîntem împreună, nu mă gîndesc decît la tine, la următoarea noastră întîlnire... Nu știu ce se întîmplă cu mine: sînt trist și în același timp fericit... Mă tem că nu mă înțelegi...

Un glas foarte dulce îi răspunse:

— Ba te înțeleg foarte bine, dragul meu.

Profesorul simți că-i vine să sară în sus de bucurie. Nu se înșelase: marile sentimente nu pot să dispară din sufletul Omului! Se simți cuprins de un val de recunoștință și nerezistînd ispitei de a fi indiscret, deschise ușa.

În laborator nu era nimeni, în afară de doi roboți. Cum de uitase de ciudatul fenomen observat de cîva timp în activitatea unor ordinatoare: încercarea de a-i imita pe oameni!

Vladlen Bahnov

TRADUCERI

„Fructele de aur”
și reputațiile literare

Nathalie Sarraute a fost nu de mult tradusă — pentru prima oară — în U.R.S.S. „Fructele de aur” a apărut în extenso în revista „Novii mir”, urmînd a fi publicată și în volum. Textul traducerii a fost însoțit de un studiu, semnat de V. Lakșin care, începînd prin a sublinia dificultățile acestei cărți „ciudate”, cu o construcție neobișnuită pentru cititorii sovietici, a făcut o penetrantă și exactă analiză a cărții. Analiză pe care a încheiat-o afirmînd că dacă e probabil că opera Nathaliei Sarraute nu se va bucura de o largă audiență de public, „putem fi siguri că vor fi mulți cei care o vor citi nu numai cu interes, ci și cu folos... intrucît nu se poate spune că povestea „Fructelor de aur”, caracteristică pentru viața culturală a occidentului, e absolut inactuală pentru noi, cu toate deosebirile pe care acest lucru le comportă. Evident, dacă examinăm ansamblul vieții literare și sociale nu putem spune că judecățile definitive asupra unei cărți se formează la noi în saloane sau cercuri restrînse; ca regulă generală, ele se formează într-un mod mai riguros, mai orientat. Dar, în pofida acestui lucru, n-am fost totuși martori ai unor umflări artificiale și ai unor căderi spectaculoase de reputații literare, ai unor iluzii, pasiuni și deziluzii ale criticii? În orice caz, cred că după romanul Nathaliei Sarraute... va fi de ajuns să spui: „E povestea „Fructelor de aur” spre a fi numaidecît înțeles”.

BLOC-NOTES

Aforisme

— Un om de știință prost e mai prost decît un prost care nu e om de știință.

— Dacă oamenii n-ar răsufila, lumea s-ar sufoca.

— Sănătatea e una singură, bolile cu miile. Cuvîntul „fericire” nu se întrebuintează, de obicei, decît la singular; „nefericire” — destul de des la plural.

— Cîndva se spunea „prost, dar bogat”. Erau vremuri rele. Acum se spune „bogat, dar prost”. Oricum, sînt vremuri mai bune.

— Despre unele cronici muzicale: cei care gîndesc despre muzică nu știu să scrie, iar cei ce știu să scrie nu gîndesc despre muzică.

— Creștinismul a slujit bine dragostea, socotînd-o un păcat.

— Se pare că omul a spus mai întîi: „lumină”, „căldură” și de abia după aceea „soare”, „foc”. Drept urmare, rezultatele acțiunii au devenit mai importante decît izvoarele ei.

— M-am bărbierit odată într-un orșel. Frizerul lucra încet, era posac și tăcut. Nu scotea un cuvînt.

Dar, deodată, de după paravanul ce-i despărțea „salonul” de locuință s-a auzit o melodie fredonată de soția lui.

Maestrul briciului s-a întunecat și mai tare și a țipat:

— Liniște! Aici se lucrează!

— Nu te sprijini prea tare pe globul terestru — poți să cazi.

— N. e o enciclopedie ambulantă, fără indice bibliografic.

— Grele vremuri! Uneori trebuie să te lipsești de niște lucruri la care bu-nicii nici nu s-au gîndit.

— Dorești o singurădată desăvîrșită? Vrei să fii puternic, aspru, liniștit? Foarte bine. Dar fii atent să nu devii propriul tău monument.

— Un cazac păștea cail în stepă. De jur împrejur întînderi nemărginite. Deodată, atingînd cu mina gamela cu mîncare, a exclamat furios: „Ce înghesuială!”

I. Tuvin

(Din „Literaturnaia Rossia”)

INTERVIU

Cu Andrei
Voznesenski la masa
lui de lucru...

Poeții își destăinuie greu planurile lor de creație și Andrei Voznesenski n-a fost o excepție pentru redactorul revistei „Literaturnaia Gazeta” care i-a luat un interviu la masa lui de lucru.

Intrebarea: „La ce lucrați?” și-a aflat cel mai general, și deci neconcludent, răspuns: „La un nou volum de versuri”.

E adevărat, unele versuri din noul volum au apărut în diferite publicații sovietice, dar intențiile autorului s-au dezlăuit mai limpede în afirmarea crezului său poetic. Aici, scriitorul s-a dovedit mai puțin zgîrcit cu explicațiile, îngăduind interlocutorului său și, o dată cu el și nouă, să-i descifrăm mai clar intențiile.

Idealul poetic al lui Voznesenski se circumscrie în aria poeziei de structură plastică, în care imaginile au un puternic caracter vizual. După propria-i expresie, el încearcă să „cuprîndă lumea

în imaginile sunetului plastic”. El încearcă, de aceea, un ciclu de versuri-desene, care să reunească în chip fericit poezia cu grafica, în așa fel încît desenul să dobîndească „expresivitatea sunetului”. Și pentru ca să fie mai clar, Voznesenski se referă la o mărturie a lui Blok, care declara că înainte de a scrie o poezie avea în fața ochilor „o pată ce emitea sunete”.

Pe această linie de preocupări se înscrie și albumul despre război, la care lucrează împreună cu fotoreporterul M. Trahman. E o nouă încercare de a reuni, în aceeași pagină, imaginea concretă cu forța expresivă a cuvîntului.

În sfîrșit, pe masa de lucru a lui Andrei Voznesenski se află o piesă de teatru.

KONSTANTIN
PAUSTOVSKIUltimul drum
al veșnicului pelerin

A început prin a cutreiera ținuturile fastuoase ale Kolhidei și a sfîrșit într-un orașel anonim, pe nume Tarusa, al cărui cetățean de onoare era și unde și-a petrecut ultimii ani de viață. E acesta semnul unei regresii sau a imaginației? O atrofiere a simțurilor perceptive? Un popas de acomodare cu anonimul, spre punctul inert al ne-ființei?

Cititorii lui Konstantin Paustovski, care deplîng de autentice regrete dispariția lui dintre cei vii, înțeleg prea bine că în lungul vagabondaș al scriitorului, de o viață întreagă, calea de spre daurita Kolhidă spre necunoscuta Tarusă, este de fapt drumul pe care l-a parcurs creatorul spre propria-i personalitate, spre „geniul” ființei sale, spre a utiliza acest cuvînt cu rezonanțe grave în sensul în care l-a folosit împăratul roman vestit mai ales pentru cugtările sale. În această aparentă regresie s-a născut, de fapt, opera scriitorului, veșnic pelerin spre izvoarele talentului său, cu atît mai aproape de ele cu cît locul de popas era mai insignifiant, liber de orice istorie, dispus să se supui fanteziei scriitorului și să-i adăpostească meditațiile.

A debutat în 1911; dar chiar dacă ne referim la prima lui povestire de mare succes „Kara-Bugaz”, care a apărut în 1932, creația lui Paustovski se întinde pe un număr impresionant de ani, alcătuieste un arc de cerc peste epoci bogate în evenimente istorice și traversează nenumărate școli și curente literare. Cu toate acestea, de la „Kara-Bugaz” și „Kolhida” și pînă la recenta „Poveste a unui vieț”, personalitatea scriitorului nu ne apare alterată de influențe externe, de arbitrarul curentelor estetice sau al modelor trecătoare.

Ar fi impropriu să se vorbească despre personajele operei sale, în sensul romanesc, obișnuit, al cuvîntului. Povestirile lui Paustovski sînt întretăiate de siluetele unor ființe ce, fie că apar cu intermitență, fie că ocupă spații continue, sînt de abia schițate și se topesc, ca o componentă, în efluvii lirice și meditative ale operei. Ceea ce nu înseamnă că opera lui Paustovski este un eșantion de „proză poetică”. Autorul a încercat mereu să-și strunească inclinațiile lirice, să nu solicite prea mult pitorescul naturii sau de situație și să nu echilibreze balanța, uneori încărcată de aceste valori proprii talentului său, doar cu măsurile esului. În cele mai bune pagini ale povestirilor sale, el a realizat un echilibru discret al tuturor acestor trăsături specifice temperamentului său artistic. Este moștenirea pe care o lasă contemporanilor și, poate, urmașilor.

cartea

STATISTICĂ

Cifre și realități noi

Noua culegere de date statistice „Munca în U.R.S.S.” cuprinde, în mai bine de 300 de pagini de grafice și coloane de cifre, o elocventă ilustrare a drumului străbătut de popoarele sovietice de la Rusia inapoiată, cu micile-i gospodării fărănești și industria puțin dezvoltată, la Uniunea Sovietică, mare putere industrială și colhoznică, de la analfabetism la înflorirea științei și culturii.

Evident, la temelia tuturor acestor

Colhoznică
Foto: O.Kojevnikov

transformări se află munca oamenilor sovietici în condițiile socialismului. Tablourile de cifre comparative dovedesc mai bine decât orice discursuri ceea ce deosebește munca în socialism. În Rusia anulului 1913, populația avea următoarea alcătuire: 17 la sută muncitori și funcționari, peste două treimi țărani și meșteșugari și 16,3 la sută burghezi, mari proprietari de pământ, negustori și chiburi.

O dată cu schimbările petrecute în structura societății, cu progresele economiei sovietice, cu dezvoltarea producției sociale, proporția populației active a crescut mereu. În 1967, ea a constituit 89 la sută din populația aptă de muncă, față de 66 la sută în 1940. În ansamblu, în economia sovietică lucrează astăzi peste 100 de milioane de oameni.

Industrializarea și organizarea unei producții agricole mecanizate au dus, pe de altă parte, la o redistribuire a populației active pe ramuri economice. În cursul anului trecut, de pildă, coeficientul salariaților din industria construcțiilor în raport cu totalul populației active a fost de 4 ori mai mare decât în 1913, în același timp, partea celor ocupați în munci agricole a scăzut de la 75 la sută în 1913, la 30 la sută în 1967.

În 1913, în economia națională a Rusiei țariste lucrau în total 190 000 de specialiști cu studii superioare sau școli medii; la sfârșitul anului trecut totalul acestor specialiști trecea de 14 milioane.

Salariul mediu lunar a sporit de la 33 ruble, în 1940, la 103 ruble în 1967. Dacă ținem seama și de avantajele

provenind din fondurile sociale de consum (asigurări sociale, pensii, alocații burse, gratuitatea învățământului, îngrijirea medicală etc.), cifrele respective sînt de 40,6 și 139,5 ruble. În raport cu anul 1913, veniturile reale au crescut pînă în 1967 de 6,9 ori pentru muncitorii industriali și de 9,4 pentru colhoznici.

Pentru cea mai mare parte a muncitorilor industriali durata săptămîinii de muncă este astăzi de 41 de ore, ceea ce înseamnă 18 ore mai puțin decît în 1913.

PE TOATE MERIDIANELE

„Containerita” și transporturile

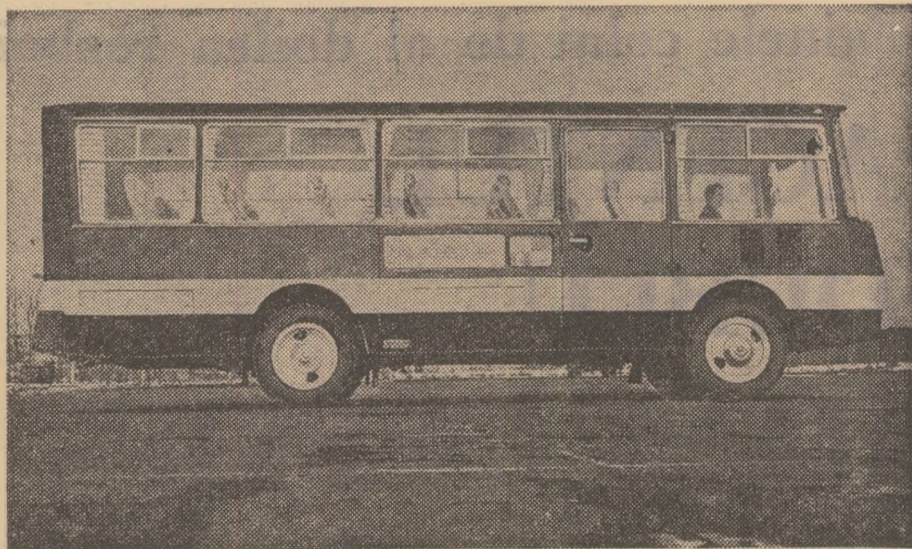
O lădă mare metalică, în care încap orice și care poate fi așezată oriunde — pe puntea sau în cala unei nave, pe un vagon-platformă, pe remorca unui camion de mare tonaj sau în pînțelele unui avion —, este pe cale să provoace o mutație fără precedent în transporturi. Cuvîntul „container” este pe buzele tuturor; întreaga lume se interesează în așa măsură de acest nou mijloc de transport al mărfurilor încît se vorbește chiar de o boală — „containerita”.

Totul a pornit de la o idee cum nu se poate mai simplă, despre care nu se știe nici măcar cui i-a venit: în loc să se încarce și să se descarce de repetate ori mărfurile, bucată cu bucată — din camion în vagonul de cale ferată, iarși în camion etc. —, cu prețul unor manipulări costisitoare și de lungă durată, de ce să nu fie introduse de la bun început în recipiente special construite, destul de încăpătoare și totuși nu excesiv de voluminoase, care să fie ușor și rapid mutate de pe un mijloc de transport pe altul pînă ajung la destinație? Pentru ca să se constate cit este de genială această idee a fost nevoie de 40 de ani. Într-adevăr, „mărfuri diverse” (în limbaj profesional „diverse” se referă la tot ce nu poate fi transportat în vrac cum se întîmplă cu minereul, cărbunele, petrolul etc.) au călătorit pentru prima oară în containere de la expeditor direct la destinatar, în succesiunea camion, tren, camion, cu patru decenii în urmă. Atunci era însă vorba de încercări limitate. În realitate, containerele s-au „lansat” în 1965 și în acest timp record au cucerit definitiv transportul din țările industrializate.

Succesul e lesne de înțeles. Într-o epocă de intensă circulație a tuturor bunurilor nu se mai pot admite cheltuieli de transport de 50—75 la sută din prețul de livrare. Or, containerele reduc aceste cheltuieli la jumătate. În plus, fiind concomitent recipiente și ambalaje, ele permit economisirea altor materiale, a cherestelei, de pildă, din care se consumă 0,08 m³ pentru ambalarea unui metru cub din anumite mărfuri. Și, fiindcă sintem la economii, să amintim și de cele realizabile la transbordare, al cărei cost poate scădea pînă la o cincime. Un exemplu: în anumite condiții, transbordarea a 12 tone necesită 640 minute și 11 muncitori, iar în containere numai 20 minute și 6 muncitori.

Luînd mărfurile de la producător și ducîndu-le direct la destinatar pe calea cea mai rapidă, containerele asigură raționalizarea, mecanizarea și chiar automatizarea transporturilor.

Concomitent, containerele provoacă și o revoluție în mijloacele de transport. Căile ferate caută să se echipeze cu platforme joase, capabile să transporte cu peste 100 km pe oră containere de tip internațional (de 2,5, 5, 10 și 20 tone). Anul trecut a fost inaugurat primul container plutitor, cu o lungime de 16 m, și o capacitate de 216 m³, putînd conține 100 tone de marfă. Încărcat pe un cargo la Marsilia a fost descărcat în largul Ceylonului și remorcat pînă în portul Colombo. Prototipul unei „nave-cangur”, din care acum sînt pe șantier 15 unități, a îmbarcat transversal pe punte trei șleperi de cite 36 m lungime și le-a transportat de la San-Francisco la Saigon. „Containerita” este galopantă. Specialiștii apreciază că, în 1971, pe anumite linii maritime 85 la sută din mărfurile „diverse” vor călători în containere. În consecință, marile șantiere navale sînt în eferescență. Trebuie construite noi nave de mare tonaj (200 000 taw și 20 m pescaj) și forme speciale — pătrate, înclinate, grele —, cu motoare puternice pentru viteze de peste 20 noduri. Și porturile au nevoie de amenajări costisitoare, nerealizabile într-unele, care vor fi nevoite să se retragă de pe planul doi. Se vede deci ce repercusiuni variate aduce cu sine containerul.

Elegant autobuz cu 24 de locuri, pentru turism, construit de uzina din Pavlova (R.S.F.S.R.)

LA ORDINEA ZILEI

Farurile, ochii pămîntului

Să ne închipuim că tot ce vedem azi în jurul nostru, absolut tot uscatul, ar fi acoperit de apă. Cum s-ar orienta oamenii? Cum ar ști ei unde au fost coline și platouri, unde străjuiesc amenințători Alpii, Everestul, Fuji Yama? Numai după ce ar plăti cu multe jertfe, tragedii, nave distruse, primii navigatori i-ar putea preveni pe cei ce ar veni în urma lor: „Aici pîndește nenorocirea!” Așa a fost la început pe actualele mări și oceane ale lumii. Dar cu timpul au apărut tot felul de semne care indicau locurile primejdioase, iar mai tîrziu s-au construit primele faruri.

Farurile sînt ochii pămîntului, chemarea lui. Santinelele lui, care îi apără fiii plecați pe mare. Navigatorii obișnuiesc să spună mări, oceane, țărături

străine, dar niciodată nu spun faruri străine. Pe orice continent s-ar afla, ele le sînt la fel de dragi, apropiate, cunoscut. Unele faruri sînt foarte vechi — primul a fost cel de la Alexandria, socotit printre cele șapte minuni ale lumii — altele sînt de dată mai recentă sau încă în construcție cum este cel de pe bancul Tallinamadal din Marea Baltică.

De-a lungul secolelor aici și-au găsit sfîrșitul nenumărate nave. Acum o lună, de pe țărutul estonian al Mării Baltice s-a desprins un colos de beton care a început să plutească liber spre larg. Originala construcție, cîntărind 10 000 de tone, semăna cu o pilnie fără gît răsturnată cu gura în jos. O dată ajuns la destinație, lângă bancul Tallinamadal, colosul a fost scufundat, constructorii lăsînd apa să năvălească în compartimentele lui. La suprafață a rămas astfel numai temelia viitorului far „Tallin” pe care a fost amenajat un întreg șantier cu centrală electrică, betoniere, pompe, buncăre pentru ciment, cabine pentru constructori. Aceștia urmează să ridice gîtul pilniei, corpul propriu zis al farului.

Farul „Tallin” și alte construcții similare se înscriu în vastul program de utilare a fațadei maritime a Uniunii Sovietice. Este o misiune dificilă dacă ne gîndim că țărăturile U.R.S.S. sînt scîldate de 14 mări, iar așa-numita fațadă se întinde pe 108 mii de kilometri. În ultimii 17 ani, în Uniunea Sovietică au

fost construite circa 1 000 de semne de balizare și alte semne luminoase de recunoaștere, a fost schimbată toată aparatura veche, s-au construit mai mult de jumătate din farurile existente azi.

Farul este o construcție complicată atît în înțelesul tehnic cit și în ce privește condițiile de lucru. Turnurile farurilor, atîngînd uneori 50 de metri înălțime, sînt construite din beton armat monolit sau cuvelaje din fontă. Ele constituie principala verigă arhitectonică a farurilor; la temelia lor se adăpostește uneori o adevărată așezare care poate avea pînă la 20 de construcții și clădiri cu utilaje complexe și tot confortul modern. Arhitecții tind să folosească în aceste construcții elemente naționale.

În ultimii ani în Uniunea Sovietică au fost elaborate circa 30 de proiecte tip de faruri moderne. Se știe că teritoriul sovietic cunoaște mai multe zone climatice. Unele regiuni sînt bîntuite de cutremure, altele de taifunuri, îngheturi puternice, tsunami, avalanșe etc. Farurile trebuie să reziste tuturor acestor factori. De curînd au fost create pentru prima oară în practica mondială, radio și electroradiofaruri cu rază mare de acțiune. Acestea conduc navele de-a lungul țărăturilor, transmițîndu-le parcă din mină în mină.

CE SE DISCUȚĂ

Expo-70 : pentru prima oară în Asia

Expoziția universală de la Montreal, din 1967, a fost admirată de 15 milioane de vizitatori. Acum, cu reculul dat de trecerea unui an, rezultatele ei pot fi și mai bine apreciate. De altfel, milioane de vizitatori și-au spus părerea încă de pe cînd era deschisă.

Un merit incontestabil al acestor expoziții mondiale este acela că ele înfățișează concret ceea ce poate omul să facă și de ce poate dispune, la ceea ce poate și trebuie să aspire. Acum, ștăfeta expozițiilor mondiale a fost, se știe, preluată de Japonia. Încît atunci cînd, în 1970, ea își va deschide larg porțile, milioanele de vizitatori vor putea judeca felul în care popoarele lumii interpretează cuvîntul ei de ordine: „Progres și armonie pentru omenire”. Expo-70 va fi organizată în împrejurimile pitorești ale orașului Osaka, în sudul Japoniei.

Cu sprijinul unor firme japoneze, U.R.S.S. va construi un pavilion al cărui proiect e pus acum la punct de un grup de specialiști, în frunte cu arhitectul Mihail Posokin. Pavilionul va avea o înălțime de 100 de metri și va fi construit din oțel. Avînd o suprafață de circa 8 500 metri pătrați, el va cuprinde și un cinema, două săli de prezentare a modei, un restaurant. Vopsit în roșu, el va aminti prin liniile sale un standard purpuriu, cu secera și ciocanul, ca simboluri ale dinamismului și forței. După cum a declarat recent, Boris Bortsov, comisarul general al pavilionului U.R.S.S. la Expoziția universală din 1970, acesta va căuta să ofere vizitatorilor cit mai multe informații cu puțință asupra popoarelor sovietice.

De altfel, se poate în genere afirma chiar de pe acum că prima Expoziție universală organizată în Asia va fi o demonstrație pasionantă și convingătoare a progreselor activității omului în toate compartimentele, o serioasă tentativă pentru a arăta căile pe care omenirea poate ajunge la armonie.

Tainele celui de al doilea război mondial (III)

AGENTUL
DUBLU
HANS GISEVIUS

Hans Berndt Gisevius izbutise în cele din urmă să părăsească Berlinul și să plece în Elveția. Il ajutase amiralul Canaris, care voia să aibă un om al lui la Berna; în felul acesta legătura cu Occidentul comporta un risc mai mic. De la declanșarea războiului, în capitala Elveției mișunau agenți, notorii sau numai începători, ai unui mare număr de organizații secrete: Intelligence Service-ul britanic, Siguranța franceză, C.I.C. americană, O.V.R.A. italiană, Abwehrul german, Siguranța spaniolă etc., etc. Spionii erau chelneri, directori de hoteluri, proprietari de firme fictive, de magazine și tripouri, lustragii, diplomați sau reprezentanți comerciali.

Gisevius, un bărbat prezentabil, se ivi în Elveția curînd după capitularea Franței. Dar primii lui pași ca agent dublu în babilonul spionajului (oficial lucra pentru Abwehr) erau cît pe ce să-l coste scump. Șeful agenturii din Berna a Abwehrului, un nazist fanatic, cu vechi state de serviciu, deveni bănuitor. Din fericire pentru Gisevius, nazistul dădu imediat cărțile pe față, acuzîndu-l de legături secrete cu spionajul englez. Drept care urmă o explicație furtunoasă. Conducătorul spionajului german din Berna bătu cu pumnul în masă și îl amenință pe Gisevius că va pleca imediat la Berlin ca să aducă cazul la cunoștința celor în drept. Avea să zăbovească doar atît cît îi trebuia ca să scrie raportul.

Dar Gisevius i-o luă înainte. Plecă chiar în aceeași zi cu avionul la Berlin și de la aeroport se duse direct la amiralul Canaris spre a-l preveni asupra primejdiei care îi amenința. Canaris acționă și el imediat, ordonînd ca îndată ce va sosi la Berlin prea zelosul agent să fie adus în fața lui. Omul se înfățișă două ore după Gisevius.

Canaris era pe bună dreptate alarmat, căci cu puțin timp în urmă fusese cît pe ce să fie demascat din vina premierului francez Daladier. Acesta părăsise atît de grabnic Parisul încît își lăsase în seiful personal toate documentele, între care și unele extrem de secrete. Printre ele se afla și o notă a lui Gisevius în legătură cu o întîlnire a membrilor opoziției germane, care avusese loc în Elveția. La întîlnire participaseră Schacht, Gerdeler și cîțiva generali, care discutaseră situația politică după ocuparea Pragăi de către trupele hitleriste. Nimeni nu se îndoaia că următorul pas al lui Hitler va fi Polonia. Evident, dacă francezii și englezii nu vor adopta o poziție fermă — scrisese în concluzie Gisevius. Din fericire, la Paris se aflase Hans Oster, colaborator și om de încredere al lui Canaris. El izbutise să sustragă la timp nota cu pricina din seiful personal al primului ministru.

Dar iată că acum era din nou în primejdie să fie demascat.

— De ce ai părăsit Berna, domnule Hauptsturmführer? se adresă el furios nazistului, cînd acesta îi păși pragul. Te-am chemat eu?

Șeful agenturii din Elveția a Abwehrului începu să înșire motivele care-l determinaseră să se deplaseze atît de precipitat la Berlin.

— Îl bănuiești pe Gisevius? Ține seama că eu nu-l bănuiesc. Ce dovezi ai?

Nazistul nu avea nici o dovadă. Numai denunțul unui informator care-l văzuse pe Gisevius ieșind din locuința conspirativă a șefului spionajului englez.

— Acuzațiile dumitale sînt extrem de grave — continuă Canaris. Dacă sînt întemeiate, Gisevius va fi imediat spinzurat. Imediat... Dar dacă nu, te spinzur pe dumneata. Pentru un spion, suspiciunea e la fel de primejdioasă ca și lipsa de vigilență. Îți menții declarația?

*) Se știe că amiralul Canaris, șeful spionajului militar al Germaniei hitleriste (Abwehr-ul), a întreținut legături cu serviciile secrete anglo-americane.

Șeful agenturii din Berna a Abwehrului îngăimă speriat și nesigur:

— Nu, nu am dovezi sigure, dar...

— Atunci, uite ce trebuie să faci: se vede că nu stai prea bine cu nervii. Cred că de mult n-ai mai fost la un medic. De mult... Se vede. Așa încît internează-te într-un sanatoriu de boli nervoase. Pentru cîteva luni. Apoi va trebui să renunți la activitatea în cadrul serviciului de spionaaj. Ordinul și actele le vei primi la cancelarie. Poți să pleci!... Și uită bănuielele pe care le-ai avut. Să nu suflî o vorbă... Tra-tează-ți nervii!...

Spionul părăsi buimac biroul amiralului. În orice caz, era mulțumit că nu

Canaris

I se întimplase ceva mai rău. Cu Canaris nu era de glumit; în doi timpi și trei mișcări putea să înalțe pe cineva în ștreang. Iar Gisevius poate că, într-adevăr, nu era vinovat...

Hans Gisevius se înapoie la Berna, dar deveni mai prudent. Mai venea din cînd în cînd și la Berlin, însă cea mai mare parte a timpului și-o petrecea în Elveția.

Opoziția reînvie

Evenimentele de la Stalingrad învioraseră opoziția din rîndul vîrfurilor conducătoare germane. Tot mai des se făceau auzite, evident în surdina, glasuri care afirmau: Catastrofa de la Stalingrad poate constitui începutul înfrîngerii armatei germane. Încăpățînarea lui Hitler va duce țara la un dezastre militar... De altminteri, generalul colonel Beck se exprimase cam în același fel mai de mult încă, curînd după declanșarea agresiunii împotriva Rusiei. El aprecia evenimentele din punct de vedere pur militar, profesional, afirmînd că un război împotriva Rusiei era riscant, întrucît aceasta dispunea de spații extrem de întinse și nu i se cunoștea potențialul de apărare. În cursul unei întîlniri cu Gisevius, generalul-colonel îi spusese deschis: „Dacă lucrurile vor continua să se desfășoare așa, vom pierde războiul cu Rusia. Aici miroase a aventurism”.

Gisevius încercase să-l antreneze pe Beck într-o participare mai activă la acțiunea opoziției. Îi spusese chiar că Hitler trebuia înlăturat, dar Beck refuzase. „Sînt soldat — declarase el — și rămîn credincios jurămîntului. Să vedem cum vor evolua evenimentele”. Gisevius nu izbutise să-l convingă pe general.

Acum, însă, Beck își revizuiuse punctul de vedere. După neplăcutele cazuri Fritsche și Blomberg, Beck își exprimă cel dintîi nemulțumirea față de atitudinea lui Hitler. Mai mult, iniție chiar

o discuție în legătură cu o lovitură de stat. Hans Gisevius își amintea bine de împrejurările în care luase naștere opoziția militară. Evenimentul se petrecuse curînd după căsătoria feldmareșalului Blomberg și destituirea lui von Fritsche, acuzat de homosexualitate, din funcția de comandant suprem al Wehrmachtului, întîmplări care stîrniseră mare vîlvă. În cazul lui Fritsche fusese o provocare a lui Heydrich. Tribunalul militar îl achitase pe Fritsche, dar nu se mai putu repara nimic. Hitler refuzase să-l repună în drepturi pe comandantul destituit. Cu acel prilej, aproape o sută de ofițeri superiori fuseseră înlăturați din armată. Aceștia nu fuseseră acuzați nici de homosexualitate, nici că se căsătoriseră cu cocote de meserie, cum se procedase față de feldmareșalul Blomberg. Hitler înlăturase pur și simplu din armată pe cei care se îndoaiau de geniul lui militar. În acele împrejurări luase ființă opoziția militară. Abil, Gisevius făcu să sporească nemulțumirile, îi incită pe cei jigniți, dar puțini erau la curent cu faptul că omul lui Canaris acționa din însărcinarea Intelligence Service-ului.

Pentru moment, lucrurile nu depășiseră totuși stadiul unor bombăneli ascunse. Generalii se temeau de fapt de Hitler. Dar Stalingradul avu darul să înfierbînte din nou mințile. Pînă și pedantul Halder începu să mormăie nemulțumit. Nu putea să-i ierte Führerului destituirea din postul de comandant al marelui stat major.

„Valetul“ se prezintă la întîlnire

O dată cu sosirea în Elveția a lui Allen Dulles se schimbă și stilul de muncă al agentului britanic Hans Gisevius. Englezii îl cedară numaidecît americanilor pe „Valet” (numele conspirativ al agentului dublu), pe care mizaseră mult. Gisevius se întîlni de cîteva ori cu Dulles, convingîndu-se că cu el se lucra mai ușor decît cu englezii extrem de prudenți. Allen Dulles știa să ia taurul de coarne. Din prudență, e ade-

Gerdeler

vărat, Gisevius evitase multă vreme să se întîlnească cu Dulles. Abia după cîteva luni de la sosirea acestuia la Berna, „Valetul” acceptase să-l viziteze pe șeful spionajului american la reședința sa de pe Herrenhase. Și asta numai după ce i se făgăduise că avea să fie condus printr-o intrare secretă.

În seara respectivă, Hans Gisevius umbra agale pe o stradă la ora aceea aproape pustie. La o rîspîntie, un ins greoi, stîngaci îi ceru un foc.

— Imi pare rău, dar n-am chibrituri, răspunse „Valetul” la parolă și-i întinse trecătorului țigara lui aprinsă.

— Nu-i nimic, numai foc să fie, observă necunoscutul. Își aprinse țigara, după care adăugă: Urmați-mă!

Traversară strada, apoi intrară într-un gang și însoțitorul îl lăsă pe „Valet” să treacă înainte. Coborîră niște trepte și mai străbătură cîteva zeci de metri printr-un tunel. Urcară apoi o scară de piatră și Gisevius se pomeni într-un hol spațios. Necunoscutul îl pofti să-și dezbrace paltonul, după care deschise o ușă care dădea într-o cameră apropiată. Allen Dulles își aștepta oaspetele:

— Aici nu ne deranjează nimeni. Luați loc! Ei, ce noutăți îmi puteți spune?... Nădărduesc că acum vreți să treceți la acțiune. Care-i starea de spirit a membrilor opoziției?

— Desigur, acum situația e cu totul alta — replică Gisevius. În opoziția militară au fost antrenați oameni noi. Printre ei Olbrecht, von Klüge, Hoepfner, se pare că și Rommel... — după care Gisevius mai înșiră cîteva nume de generali cu funcții înalte în armata germană. Își face tot mai mult drum ideea că nu trebuie să admitem ca Germania să piardă războiul cu Rusia...

— Aveți un plan de acțiune ferm?

— Evident; în linia mari el s-ar prezenta în felul următor: generalii de pe Frontul de răsărit vor refuza să execute ordinele lui Hitler. Ca și în vest, de altminteri. De acest lucru vom profita noi cei din Berlin, iar generalul Beck va fi numit comandant suprem al armatei.

— Dar Hitler?

— Dacă nu va accepta să plece de bună voie, va trebui să-l înlăturăm. Avem suficiente forțe chiar în Germania. Pînă în ultima vreme lucrurile se complicau numai din pricină că nu puteam stabili locurile în care sînt dislocate unitățile SS, pe care s-ar fi putut sprijini Hitler în timpul loviturii. Cu ajutorul șefului poliției, Heldorf, am izbutit însă să ieșim din încurcătură. A fost ideea mea...

— Cine va prelua puterea după lovitură? se interesă Dulles. Deocamdată mi-ați vorbit numai de generalul von Beck, care va fi comandant suprem al armatei, dar ceilalți?

— Comandant suprem și ministru de război. Problema șefului guvernului n-a fost încă rezolvată. Există cîteva variante. Unii sînt de părere că ar fi bine să fie numit cancelar al Reichului prințul moștenitor, fiul defunctului Kaizer Wilhelm al II-lea, și să se restaureze monarhia. Alții îl preferă pe Himmler. Cercurile industriale s-au oprit asupra lui Gerdeler...

— Și credeți că Hitler va renunța de bună voie la putere?

— Nu sînt sigur. Pentru cazuri extreme, opoziția pregătește măsuri hotărîte. Poate că cu asta ar fi trebuit să și încep: Hans Oster, colaborator al lui Canaris, a chemat din Schwartzwald un trăgător de elită și i-a cerut să se pregătească în vederea unui atentat. Evident, nu i-a spus împotriva cui... Paralel — continuă Gisevius — se mai pregătește un atentat. De acest lucru se ocupă amiralul Canaris. Recent, împreună cu Lahousen, a fost cu avionul pe frontul de răsărit, de unde a adus niște explozibil. Bombele sînt sub formă de sticle de coniac. Le-am văzut, nu pot stîrni nici o bănuială. Experiențele au dat rezultate excelente. Generalul von Treschkow trebuie să urce sticlele de „coniac” în avionul lui Hitler. Führerul călătorește deseori cu avionul în Prusia Orientală și la Vinnița.

— Von Treschkow? Cine e Treschkow?

— Șeful statului major al grupului central de armate din Răsărit. Atît el cît și Klüge sînt nemulțumiți de felul cum conduce Hitler armata. Feldmareșalul Klüge comandă gruparea „Centru”. A fost de acord să-l aresteze pe Hitler la cartierul lui general de lângă Smolensk, dar în ultimul moment s-a răzgîndit și a renunțat. Von Treschkow e mai hotărît.

I. Korolkov

(Va urma)

PORTRET

Patru ani grei
pentru Natașa

Cind, în 1966, a plecat la Festivalul de la Veneția cu filmul Primul învățător, prezentat în concurs, Natașa Arinbasarova era o necunoscută. S-a înnoțit însă în U.R.S.S. ca deținătoare a Cupei Volpi, decernată pentru cea mai bună interpretare.

Cea mai bună actriță a festivalului cinematografic italian nu era totuși actriță. Cind a cunoscut-o Andrei Mihalkov-Koncialovski, regizorul filmului, abia

terminase școala de balet. Fragilă, grațioasă, superbă cu enigmaticele-i trăsături asiatice moștenite de la părinții ei kazahi, l-a impresionat atât de tare, încât Mihalkov-Koncialovski i-a încredințat rolul principal și... a luat-o de soție. Altfel, în fața căreia primul învățător venit în îndepărtatul ail kirghiz deschide orizonturi noi, a fost cea dintâi experiență cinematografică a Natașei Arinbasarova. Și de bun augur.

Cupa Volpi fiind o recomandare serioasă, laureata de numai 19 ani s-a prezentat toamna la concursul de admitere la Institutul unional de cinematografie. Impresionat mai mult de neobișnuita sensibilitate și de cunoștințele ei decât de premiul câștigat în condițiile unei concurențe internaționale foarte grele, exigentul regizor și profesor Serghei Gherasimov a primit-o în clasa lui. Și așa au început pentru Natașa patru ani grei... Lecții, repetiții, probe, iar repetiții — cite cincisprezece-șaisprezece ore de muncă pe zi. Plus obligațiile de soție și mamă. Patru ani într-adevăr foarte grei...

Rupind din timpul ei atât de încărcat, Natașa Arinbasarova a început un alt film, a cărui acțiune se petrece tot în Kirghizia. De data aceasta o dirijează o femeie: regizoarea Irina Poplavskaja. Dar de ce încă un film kirghiz? Pentru că actrița consideră că trăsăturile ei asiatice nu sînt potrivite decât pentru

filme asiatice. Și uneori e tare necăjită din cauza asta. Căci visul ei este să joace pe Julieta. „Dar ce Julieta pot fi, cu ochii aștia oblici și pomeții de mungo?”

De cite ori face astfel de „crize depresive”. Serghei Gherasimov o ascultă cu îngăduința cu care părinții suportă crizele vârstei ingrate ale copiilor. Experimentatul pedagog știe că talentul va neutraliza specificitatea trăsăturilor și că Natașa Arinbasarova are toate șansele să ajungă o actriță fără „naționalitate”.

MUZICĂ

Două descoperiri

S-ar părea că 1968 este un an Beethoven. Aproape simultan, în Austria și Uniunea Sovietică, la Viena și Leninograd au fost găsite două lucrări din bogata creație a compozitorului german, de care multă vreme nu s-a știut nimic.

Prima — o sonată pentru pian — s-a pierdut acum un secol și jumătate. Iată în ce împrejurări. În 1792, Beethoven a prelucrat o compoziție scrisă cu un an înainte — Trio pentru instrumente cu arcuș în mi-bemol major — transformînd-o în sonată pentru pian. Era prima sonată pentru pian a maturității componistice a lui Beethoven care, din 1782, cind, la vîrsta de numai 12 ani, a compus trei sonate, nu mai scrisese nimic de acest gen. Au mai trebuit să treacă totuși încă două decenii pînă cind sonata avea să vadă lumina tiparului în editura vieneză „Steiner”. Dar întregul tiraj de optzeci de exemplare s-a pierdut.

Nu de mult, pianistul Claudio Arrau a intrat în posesia unuia din acele exemplare cu ghinion. Partitura a fost descoperită întîmplător de un anticar din München, printre teancuri de cărți și note vechi depozitate într-o casă vieneză. Exemplarul găsit a fost confruntat cu altul, fără titlu, păstrat în biblioteca de stat din München, și s-a constatat că sînt identice. Deci dintr-odată doi „supraviețuitori”!

Claudio Arrau, care a apreciat sonata drept o perlă compozistică, se pregătește să o interpreteze în primă audiție cu prilejul bicentenarului nașterii marelui artist, în 1970.

A doua descoperire a avut loc la Biblioteca publică „Saltikov-Șcedrin” din Leningrad. Muzicologul Konstantin Ivanov i-a atras atenția o partitură-autograf a lui Beethoven cu cinci cîntece scoțiene. E cunoscut interesul pe care marele compozitor german îl arăta folclorului muzical scoțian. O încununare a acestor preocupări a fost faimosul „Cîntec scoțian de pahar”, deopotrivă vesel și grav.

Printre cele cinci prelucrări, Ivanov a găsit însă și o a șasea, dar aceasta avînd în bază un cîntec popular ucrainean. În josul filei, criticul rus Vladimir Stasov a făcut următoarea adnotare:

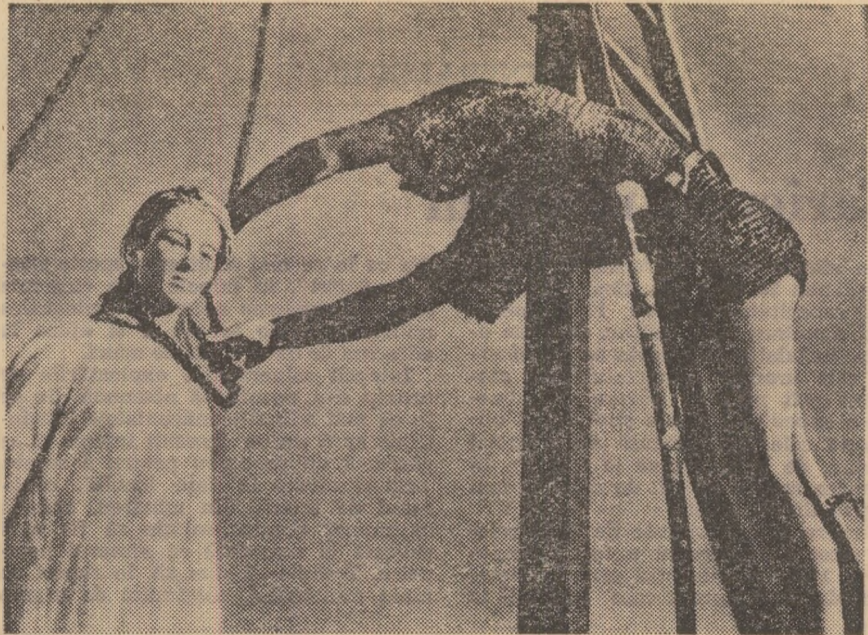
„Acest caiet cu „Cîntece scoțiene” a fost dăruit bibliotecii publice de domnul Hunke și cuprinde șase cîntece-autograf scrise de Beethoven. Cinci din ele au fost tipărite. Dar numărul șase n-a fost tipărit niciodată. 15 octombrie 1856”.

Melodia ucraineană în prelucrarea lui Beethoven este, deci, o lucrare necunoscută.

CINEMA

Rugăciunea

Baladă hevsură, excelentul film al lui Ș. Managadze, ne-a dat, acum cîțiva ani, imaginea, de o dureroasă și aspră frumusețe, a vieții unei umanități particulare: muntenii gruzini. Izolați între munte și cer, agățîndu-și literalmente casele de stînci care adesea fac parte organică din construcție, aproape rupți de lume, spre care nu-i duc decât poteci înguste și întortochiate, unde numai pasul lor și al cailor credincioși se poate descurca, oamenii aceștia și-au făurit un univers aparte, cu legi, obiceiuri, tradiții, moravuri simple și necruțătoare. Frumusețea izbitoare a bărbatilor și femeilor, ale căror trăsături au imprumutat ceva din măreția și asprimea peisajului montan, izolarea, conservatorismul existenței lor au țesut de-a lungul secolelor un văl de mister romantic în jurul acestor oameni. Balada hevsură a sfîșiat vălul falsului romantism, lă-

Scenă dramatică din filmul „Rugăciunea”

sîndu-ne față în față cu o realitate care, pe lângă frumusețe, avea și multă cruzime, multă inerție.

Aceeași operație de demitizare o întreprinde tînărul regizor Tenghiz Abuladze, în filmul Rugăciunea. Cu Eu, bunica, Iliko și Illarion, Abuladze s-a recomandat ca un excelent autor comic. Public și critici se așteptau ca el să meargă în continuare pe același drum pe care pășise cu dreptul, dar Abuladze s-a răsucit brusc și a pornit-o pieptiș pe poteca greu accesibilă ce duce spre inima munților gruzini, în regiunile Svanetia și Tatușetia. În această ascensiune a avut un ghid ultracalificat: poetul Vaja Pșavela, unul dintre cei mai mari meșteri ai cuvîntului gruzin. Inspirîndu-se din poemele lui Pșavela — poeme despre dragoste, moarte, onoare, inerție, tradiții apăsătoare, regizorul a dat o interpretare modernă conceptelor veșnice de bine și rău, dreptate și nedreptate, curaj și inerție, autentic și fals.

Puținele roluri principale sînt interpretate de artiști cunoscuți ai scenei și ecranului gruzin secundar, în episoade și scene de masă, de locuitorii regiunilor respective, care își trăiesc propria lor viață cu o uimitoare naturalitate.

O „Viață dulce”
păgînă

Federico Fellini nu vorbește despre filmele pe care intenționează să le facă. (Nu vorbește nici despre cele pe care le-a făcut, și nu le revelează. Opinii, impresii, idei, preocupări, dorințe etc., etc., totul se consumă în actul creației. Pentru înainte și după nu-i mai rămîne timp... pînă la următorul film). Trecînd în spatele camerei, se simte de fiecare dată ca un călător care nu știe ce se va întîmpla cu el pe drum. „De unde să știu unde am să ajung? Pentru mine scenariul nu e mai mult decît o valiză pe care trebuie să o faci cu grijă înainte de a porni la drum. Pui înăuntru toate obiectele de care ai nevoie: pantofi, cămăși, batiste, pijamale. Dar valiza încă nu înseamnă călătoria”.

Pentru regizorul italian călătoria e mereu plină de surprize. Improvizatia, spontaneitatea nescăpată îmbracă o schemă schițată, la plecare, în linii mari. Dar intervențiile de pe parcurs sînt atât de bine disciplinate, încît filmele lui Fellini lasă impresia că au fost gîndite și pregătite minuțios de la început pînă la sfîrșit. 8½ a pornit de la îndoieli și impasuri autobiografice și s-a ridicat la o generalitate despre care tot regizorul avea să spună mai tîrziu: „În cinema senilitatea vine foarte repede: succesul și vanitatea sînt viruși care te îmbolnăvesc, te extenuază, te îmbătrînesc prematur. Sănătatea artistică a regizorului durează puțin. Să-l lăsăm de o parte pe Dreyer, care a fost un fel de călugăr și care, de altminteri, a turnat foarte puține filme; sau pe Chaplin, care face circ. De obicei regizorii rezistă zece, cincisprezece, maximum douăzeci de ani”. Scheciul Toby Dammit din

filmul Trei pași în delir a pornit de la Edgar Poe și a devenit o autoparodie Fellini. Satyricon pornește de la Petronius și vă deveni un fel de Dolce vita în Roma antică (de altminteri, la timpul său, filmul Dolce vita a fost definit drept „un Satyricon modern”).

Dar cum de se știe unde va ajunge Fellini în noul voiaj pe care-l întreprinde? Pentru că, în sfîrșit, „sfînxul de la Rimini” a vorbit, pentru că, în sfîrșit, scenariul nu mai este doar o valiză prevăzută cu toate cele necesare, ci călătoria însăși.

Nou-i film se inspiră din povestirea Satyricon a lui Petronius, scrisă în primul secol al erei noastre și ajunsă la noi doar în parte. Petronius face o satiră a societății, personajelor și moravurilor din epoca decadenței imperiului roman.

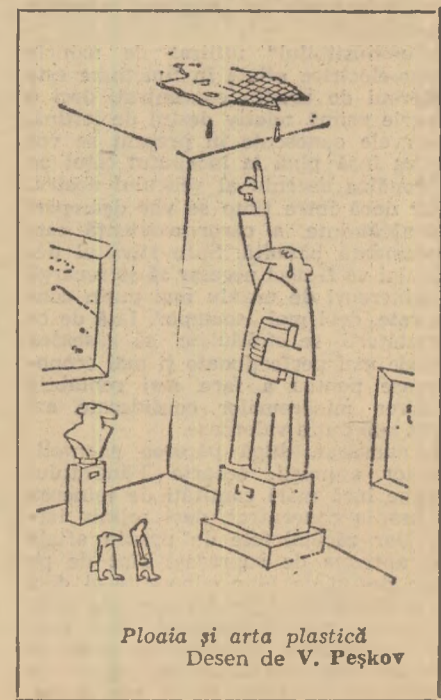
Filmul va începe la Colosseum, uriaș circ de proporțiile unui stadion olimpic, în a cărui arenă luptă gladiatori atletici. În tribune publicul urlă cam așa cum se urlă și azi la meciuri, dar mai crud: „Înjunghie-l!”, „Omoară-l!”, și în latinește. Scena aceasta va avea o mare importanță pentru film, deoarece Fellini vrea să încerce să înțeleagă de ce romanii uicideau în arenă 5 000 de oameni ca să se distreze.

Prin ce l-a atras Satyricon pe artistul care pînă acum nu și-a trădat niciodată epoca?

„Roma din perioada decadenței seamănă mult cu lumea noastră de azi: aceeași furie de a-ți cîștiga viața, aceeași violență, aceeași lipsă de principii morale, aceeași disperare și fatuitate”. Așadar, o Dolce vita păgînă.

Adresîndu-se pentru prima oară unui timp pe care nu l-a trăit, regizorul s-a informat enorm. Dar din tot materialul cercetat n-a selecționat decît ceea ce i-a plăcut, ceea ce i-a incitat fantezia. Pentru că nu intenționează să facă un film-document istoric și nici o frescă barocă. Ci o fabulă, „o fabulă barbară, opulentă și atroce”, uzînd de procedeele arheologilor care, „cînd pun alături fragmente găsite în pămînt, ne arată ceva ce nu este o amforă, dar ne permite să ne imaginăm cum arăta o amforă”.

I. Kristov

Ploaia și arta plastică
Desen de V. Peșkov

arta

MINERALOGIE

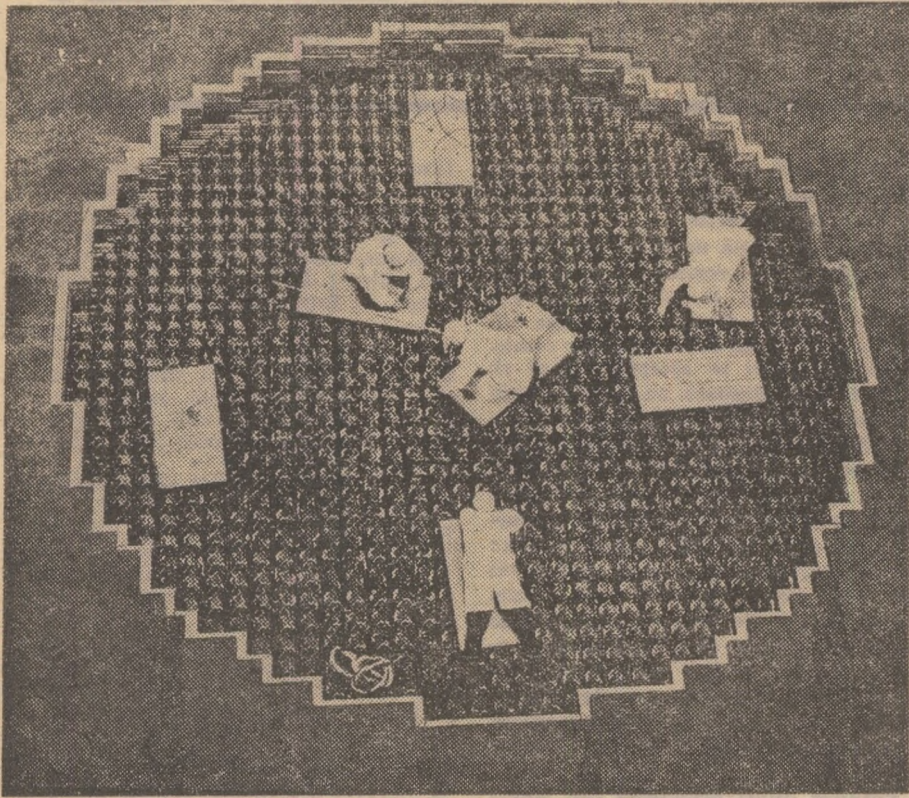
Cariera uraniului

La sfârșitul anului trecut, în 11 țări funcționau 29 de uzine atomo-electrice, cu o capacitate totală de 11500 megawați. Combustibilul utilizat de toate aceste instalații producătoare de energie este uraniul — metalul erei atomice. Încît nu-i de mirare că numeroase expediții speciale străbat azi unghiurile cele mai ascunse ale planetei noastre, de la poli pînă la ecuator, în căutarea acestui metal, devenit cel mai prețios din cîte există.

Cariera uraniului este de dată relativ recentă. Elementul a fost descoperit în 1789 de chimistul german Heinrich Martin Klaproth care l-a găsit în

din ce în ce mai mult spre aceste straturi. Astfel, în minele deja existente sau în apropierea acestora, exploatarea minereurilor de uraniu a și ajuns la adîncimi de circa o mie de metri.

Intrucît minerii din exploatarea de uraniu sînt nevoiți să pătrundă din ce în ce mai adînc în măruntaiele Pămîntului, ar fi de un deosebit interes să se găsească un procedeu pentru a scoate, prin dizolvare la fața locului, conținutul de uraniu din minereu, urmînd ca numai această soluție să fie apoi ridicată la suprafață cu ajutorul pom-pelor. Trebuie să știm că, în raport cu masa minereului, conținutul de uraniu

Pentru ca uraniul să poată intra în acțiune

Boemia, în minereul numit peblendă. I-a dat numele de uraniu pentru simplul motiv că astronomul german Herschel dăduse, cu puțin timp mai înainte, numele de Uranus uriașei planete descoperite de el. Klaproth n-a reușit însă să separe decît un oxid al uraniului din minereul susarătat.

Cel dintîi care a reușit să separe uraniul elementar a fost chimistul francez Eugène Paligot care, în 1841, a reușit să producă prima cantitate de uraniu metallic.

Adevărata carieră a uraniului a început totuși în 1896, cînd Becquerel a descoperit radiațiile uraniului. După o jumătate de secol, în 1938, o nouă piatră de hotar: O. Hahn și F. Strassmann au constat că sub influența bombardării cu neutroni, atomul de uraniu se rupe în două. Această descoperire a marcat începutul erei atomice. Ziarele, și revistele din întreaga lume au subliniat de nenumărate ori că prin descoperirea fisiunii uraniului omenirea a intrat în posesia unei surse „inepuizabile” de energie. Dar acesta să fie chiar adevărul? Cît de mari sînt rezervele de uraniu ascunse în interiorul scoarței Pămîntului?

„Combustibilul” utilizat de uzinele atomo-electrice aflate în funcțiune este minereul de uraniu concentrat, deci o materie primă relativ destul de ieftină. Rezervele cunoscute în prezent se vor epuiza însă pînă la începutul celui de al nouălea deceniu al veacului nostru, chiar dacă între timp se vor descoperi noi zăcăminte, a căror existență este deocamdată bănuită. Spre sfârșitul deceniului va fi deci necesar să se recurgă la minereuri de uraniu mai puțin concentrate, deci mai „scumpe”. Iată de ce cercetătorii se străduiesc să găsească metode mai perfecționate și mai economice pentru a face mai rentabilă folosirea minereurilor considerate azi drept mai puțin valoroase.

E adevărat, după părerea energeticienilor atomiști, scoarța Pămîntului conține încă mari cantități de minereu de uraniu concentrat, deci relativ ieftin. Dar zăcămintele de uraniu aflate mai aproape de suprafață sînt de pe acum destul de bine cunoscute și deci nu se poate conta pe descoperirea unor zăcăminte mai importante. Este probabil, în schimb, ca straturile aflate la adîncimi mai mari să conțină zăcămintele importante de acest metal prețios, și, în consecință, cercetările se îndreaptă

este foarte mic (chiar conținutul de oxid de uraniu al minereurilor considerate ca avînd o concentrație deosebit de mare nu constituie decît o fracțiune de procent din masa totală a minereului). În felul acesta, minerii sînt nevoiți să scoată în mod inutil cantități mari de steril la suprafață, iar metalurgiștii să prelucereze cantități însemnate de minereu pentru a realiza cantități relativ mici de combustibil nuclear. Această situație contribuie în mare măsură la scumpirea producției și prelucrării uraniului aflat la adîncimi mai mari în scoarța planetei noastre.

Cercetătorii sovietici au publicat recent o metodă interesantă pentru rezolvarea acestei probleme. Provoacă o explozie subterană, minereul este transformat în fărîme mici chiar în adîncurile Pămîntului. Printr-un sistem de sonde, se pompează în mină un solvent care dizolvă sărurile de uraniu aflate în zăcămint. Prin insuflarea de aer, soluția care conține compuşii uraniului este adusă la suprafață. O altă metodă promițătoare, experimentată în prezent atît de oamenii de știință sovietici cît și de cei americani, este bazată pe folosirea bacteriilor. Există unele bacterii care au însușirea de a transforma anumite metale în compuşii solubili în apă. În cadrul unui institut de cercetări al Academiei de Științe a U.R.S.S. s-au obținut bune rezultate în extragerea uraniului din minereuri cu ajutorul unor linii de bacterii și se speră că peste scurt timp procedeu va putea fi folosit pe plan industrial.

FIZIOLOGIE

Portretul creierului în pinza de păianjen

Păianjenul s-a dovedit o interesantă insectă de laborator, care va putea, poate, elucida unele aspecte ale activității nervoase. În primul rînd, pentru că păianjenul își exteriorizează programul de acțiune al acestui sistem în modelul pinzei pe care o țese (s-a observat, de exemplu, că orice tulburare a

echilibrului lui nervos se oglindește în împletitura pinzei).

Aceasta este, însă, o constatare generală. Cum funcționează organele de simț ale insectei care trebuie să controleze modul cum e executată pinza? Deocamdată, sistemele senzitive ale păianjenului sînt prea puțin cunoscute. E cert că în „controlul de calitate” al pinzei nu intervine vederea, căci pinza țesută de un păianjen cu vîzual normal este identică cu cea executată de unul orb. Nu-l ajută nici vibrațiile aerului, așa cum au presupus unii cercetători. Păianjenul poate să distingă frecvențele, dar e incapabil să detecteze cu ajutorul lor locul unde se găsește o mușcă și află de existența ei numai dacă aceasta se încurcă în pinză și trage de fire. Vibrațiile i-ar folosi deci cu atît mai puțin la executarea unei operații atît de precise cum e țesutul pinzei.

În cursul experiențelor au țesut însă la iveală o seamă de modificări în comportamentul păianjenului care au atras atenția cercetătorilor și care continuă să fie studiate. Astfel, insecta își țese pinza în condiții normale în 30 de minute. După ce i se administrează o doză de cafeină, aceeași operație necesită cîteva ore. Substanțe ca acetilcolina sau fisostigmina îl determină să țese o pinză de dimensiuni mai mari și cu fire mai groase, în schimb preparatele calmante, fenobarbitalul de exemplu, reduc dimensiunile pinzei și numărul firelor din care se compune. De asemenea, s-a constatat că păianjenul suportă mai ușor traumatismele fizice decît acțiunea preparatelor farmaceutice, reușind să împletească o pinză acceptabilă chiar cu cîteva picioare lipsă. El nu renunță la îndeletnicirea lui tradițională nici dacă i se produc, cu raza unui laser, leziuni ale sistemului nervos. Mai mult, gravitatea leziunii nu influențează modelul pinzei.

Dacă fiziologii speră să găsească în pinza de păianjen completări la portretul activității creierului, practicienii au și descoperit o aplicație a observațiilor de pînă acum: după modelele denaturate ale pinzei țesute de păianjeni sub influența diferitelor substanțe, ei pot întocmi, cu ajutorul mașinilor electronice, o cartotecă a narcoticelor, utilizabile în medicină și în viața de toate zilele.

ASTROFIZICĂ

Un spectru ciudat sau un banal chibrit...

Surprizele însoțesc orice descoperire. Ele nu ocolesc evident nici astronomia, știință care, prin natura obiectelor studiate, are de aface cu multe necunoscute.

O mare surpriză a fost servită savanților de o stea pitică obișnuită, HD 117042, în spectrul căreia astronomii de la observatorul din Provence au descoperit, în 1962, linii de emisie a potasiului neutru. Cercetătorii au fost dispuși să considere descoperirea o greșeală, intrucît el a apărut pe o singură spectrogramă și niciodată înainte sau după aceea. Doi ani mai tîrziu, însă, potasiul neutru și-a semnalat din nou prezența, de data aceasta în spectrul unei alte stele pitice, HD 88230.

Repetarea unui fenomen, pînă atunci necunoscut, împunea cercetări sistematice. Astronomii s-au înarmat deci cu spectrografe montate la telescoape puternice și, după o serie de observații, au comunicat că emisia de potasiu n-a mai apărut. Împlinirea era pe punctul de a fi dată uitării cînd, în 1965, spectrograma unei alte stele, 4 Her, a indicat din nou prezența potasiului.

De fapt, astronomii au fost intrigați nu numai de aparițiile sporadice ale potasiului, ci și de prezența lui în stare neutră în stele la suprafața cărora temperatura ajunge la 12000° K. La aceste valori termice atomii de potasiu se ionizează și nu pot exista nicidecum în stare neutră. Studiile ulterioare au dus la următoarele concluzii: 1. Observațiile îndelungate ale celor trei stele n-au dat la iveală alte spectrograme cu potasiu neutru, în afara celor amintite mai sus; 2. Cu excepția liniilor de potasiu, spectrogramele menționate nu se deosebeau prin nimic de celelalte imagini spectrale ale stelelor cu pricina; 3. În două cazuri din trei, clișeele realizate înainte și după „explozia” de potasiu au arătat că aceasta a durat un timp prea scurt ca în compoziția chimică a atmosferei stelelor să se fi putut produce modificări sensibile; 4. Liniile de emisie a potasiului erau largi și perfect vizibile.

Nici aceste concluzii n-au furnizat însă vreun indiciu asupra cauzei astrofizice a enigmaticelelor emisii. Fenomenul a atras și atenția oamenilor de știință de la observatorul californian Berkley. Cu ajutorul unui spectrofotometru fotoelectric, ei au studiat 162 de stele fără să constate, însă, emisii de potasiu neutru. Tot ei au avansat atunci o ipoteză nu mai puțin surprinzătoare decît fenomenul în sine: liniile bucluce din spectrul stelelor s-ar datoră... chibriturilor aprinse în apropierea instrumentelor de observație.

Știința

menul a atras și atenția oamenilor de știință de la observatorul californian Berkley. Cu ajutorul unui spectrofotometru fotoelectric, ei au studiat 162 de stele fără să constate, însă, emisii de potasiu neutru. Tot ei au avansat atunci o ipoteză nu mai puțin surprinzătoare decît fenomenul în sine: liniile bucluce din spectrul stelelor s-ar datoră... chibriturilor aprinse în apropierea instrumentelor de observație.

Ipoteza pare să reziste verificărilor, căci mai multe chibrituri aprinse în preajma unei aparaturi cu un focar ca acela folosit de cercetătorii francezi au

făcut ca în spectrograma stelelor să apară liniile potasiului. Experițe similare, efectuate în Franța, au dat aceleași rezultate.

Oamenii de știință nu se declară totuși pe deplin satisfăcuți de „teoria chibriturilor”, intrucît o spectrogramă cu potasiu a fost obținută și de un astronom nefumător. Deși în „Publications of the Astronomical Society of the Pacific” a apărut anul trecut un articol care pledează pentru confirmarea acestei supoziții, unii oameni de știință sînt de părere că ea este o ipoteză ce trebuie încă controlată.

D. Veligorski

PALEOZOLOGIE

De ce au dispărut dinozaurii?

Problema dispariției dinozaurilor a făcut să curgă multă cerneală și aproape că nu trece anul fără ca noi opinii să se adauge la dosarul, oricum foarte voluminos, al acestei enigme.

— O seamă de cercetători au socotit că o boală contagioasă a decimat totalitatea acestor reptile; alții au fost de părere că micile mamifere care trăiau în epoca respectivă mincrau ouăle dinozaurilor; în sfârșit, unii specialiști au opinat că enormele reptile au murit din pricina insuficienței cardiace. Toate aceste supoziții păcătuiesc însă tocmai prin faptul că sînt numai supoziții, ce nu pot aduce nici o dovadă peremptorie în sprijinul confirmării lor.

tehnica

ACUSTICĂ

Baletul flăcărilor

Afinitatea flăcărilor pentru muzică a fost constatată pentru prima oară acum o sută de ani, când un fizician le-a văzut „bătând tactul” la un concert.

Între timp s-au studiat amănunțit relațiile dintre aceste două fenomene și s-a văzut că undele sonore fac să vibreze aerul, provocând astfel mișcări vizibile ale flăcărilor. Dacă se îndreaptă o vină de aer perpendicular pe flăcără, aceasta este străbătută de o coloană de aer care joacă rolul tubului din instrumentele muzicale de suflat. Vibrând cu anumite frecvențe, aerul care înaintează prin coloană produce sunete. Se poate deci improviza un aparat de înaltă fidelitate introducând o membrană de difuzor într-un injector de oxigen și folosind semnalele electrice ale unui magnetofon pentru a modula curentul de oxigen, a reproduce și amplifica muzica.

Dar flăcările sint sensibile nu numai la undele mecanice. Recent s-a putut modula o flăcără cu ajutorul curentului electric, așezând electrozii aproximativ la cele două extremități ale porțiunii ei vizibile. Electrozii au fost conectați la bobinajul secundar al unui transformator, iar sunetul introdus în bobinajul primar. Muzica reprodușă de flăcără a putut fi auzită bine în toate ungherele unei încăperi mari.

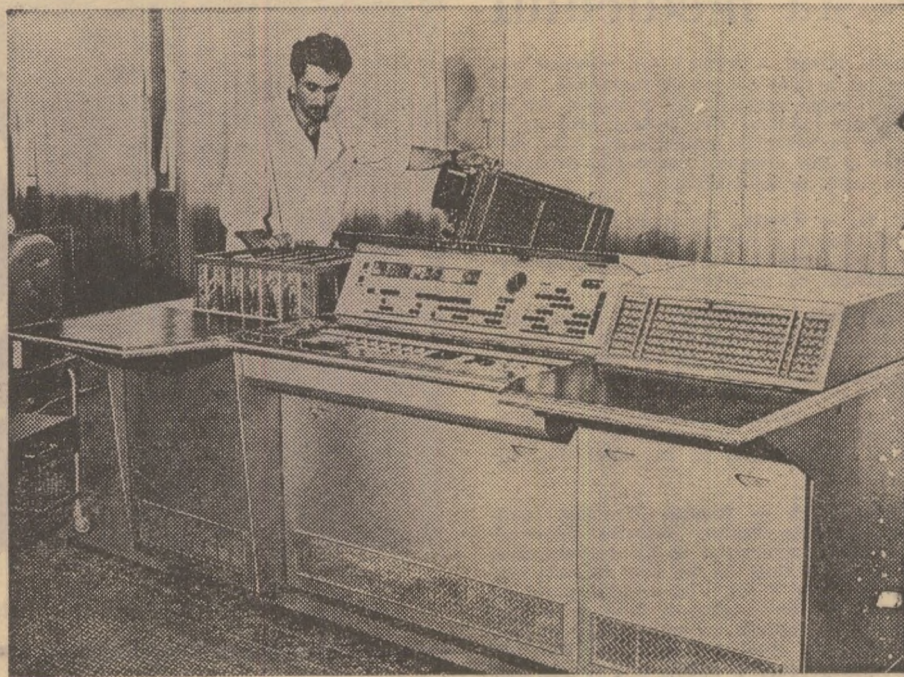
Scurt circuit

După părerea specialiștilor, producerea sunetelor de către flăcără este legată de suprafața ei care pune în libertate energie chimică. Se vorbește așa-zis despre o tensiune superficială a flăcării. Cert este că modulația sunetelor are loc la suprafața flăcării, acolo unde se întâlnește maximum de energie și lumină.

Talentul muzical al flăcărilor este desigur amuzant și, cine știe, își va găsi poate și aplicații practice, dar nu el constituie principalul obiect de studiu. Cercetările se axează în principal pe funcționarea defectuoasă a motoarelor cu reacție din cauza sensibilității flăcărilor la undele acustice. Sint speranțe ca, pe măsură ce se vor afla mai multe despre această sensibilitate, să se rezolve misterele motoarelor „melomane”.

Un supraviețuitor din alte vremuri: șarpanul, din deșertul turkmen. Foto: L. Ustinov

Mașina pentru calcule matematice „Natri”

METROLOGIE

Inamicii invizibili din lichide

Prepararea unui lichid perfect pur este o operație imposibilă astăzi; particulele minuscule, însuflețite sau neînsuflețite, care continuă să-l contamineze riscă oricând să dea naștere un dezastru. În rezervoarele cu combustibil ale avioanelor, de pildă, se înmulțesc pe nesimțite microorganisme aparent inofensive care sfârșesc prin a coroda metalul. Chiar și în produsele farmaceutice, mai cu seamă în cele injectabile, se întâlnesc destul de frecvent impurități îngrijorătoare. Dacă în asemenea împrejurări e vorba uneori de neglijență, de cele mai multe ori trebuie totuși incriminată imperfecțiunea metodelor curente de determinare și de reducere a concentrației particulelor nedorite.

Isolarea lor dintr-o probă de lichid și examinarea la microscopul obișnuit continuă să fie o tehnică folositoare, dar destul de nepractică, fiind încheată și supusă erorilor inerente observațiilor efectuate de oameni, ca și celor derivate din contaminarea suplimentară a probei în timpul mînuirii ei. Idealul spre care se tinde este, deci, automatizarea completă a metrologiei particulelor. De aceea s-au confecționat instrumente care numără și măsoară automat particulele, utilizând proprietățile lor electrice și optice. Recent, s-a realizat un contor care apreciază gradul de impuritate al apei și medicamentelor și numără globulele sanguine și alte particule de numai o jumătate de micron. Cum funcționează aparatul? Trecînd printr-un mic orificiu, fiecare particulă modulează un curent electric, în așa fel încît amplitudinea acestuia este proporțională cu volumul particulei respective. Pe același principiu se bazează și contoarele care folosesc interacțiunea dintre particule și lumină. În acest caz trecerea particulei întrerupe o parte din raza luminoasă, reducînd semnalul de ieșire din fotoelement în raport cu mărimea ei. Aparatul nu poate fi folosit însă decît dacă lichidul este destul de transparent pentru ca razele de lumină să treacă prin el și dacă acestea din urmă călătoresc cu viteze diferite prin lichid și prin particule. El servește la controlul fluidelor sub presiune, solvenților, soluțiilor fotografice, medicamentelor și multor altor produse. Ambele tipuri de aparate sint conectate la cite un contor electronic, care înregistrează particulele pe grupe de dimensiuni.

Dar mărimea și numărul particulelor nu sint singurele date necesare. Uneori este indispensabil să se știe și cite sint însuflețite. Atunci cînd microorganismele vii și cele moarte arată la fel și au proprietăți electrice și chimice asemănătoare, numărul primelor poate fi determinat măsurînd produsele rezultate din metabolismul lor. În felul acesta se constată ușor modificările intervenite în concentrația bioxidului de carbon și altor substanțe eliminate chiar de un număr restrîns de microorganisme în rezervoarele de carburant ale avioanelor cu reacție.

Toate aceste sisteme nu permit decît observarea indirectă a particulelor, prin intermediul proprietăților lor optice sau electrice ori al produselor metabolice.

Ultima realizare fotografică, holograma, va remedia probabil situația, înfățișîndu-ni-le direct. Amintim că imaginea în relief a unui obiect se obține îndreptînd asupra lui o rază laser pe care el o reflectă spre placa fotografică. Concomitent, un alt fragment al razei este reflectat de o oglindă pe aceeași placă. Sosind din două direcții diferite, undele interferează lăsînd pe placă informațiile necesare reconstituirii imaginii. O rază de lumină coerentă, dirijată asupra hologramei, reface invers procesul și imaginea apare observatorului cu trei dimensiuni, ca și cum ar privi chiar obiectul. În felul acesta se văd, pînă la cîteva centimetri, particule de numai 50 microni, în timp ce la microscopul obișnuit adîncimea cîmpului nu depășește 1,7 microni. În plus, întrucît cu razele laser timpul de expunere se reduce pînă la 20 nanosecunde (miliardimi de secundă), hologramele permit studierea particulelor în condiții dinamice: în lichide care curg sau sint pulverizate, în explozii, în cursul cristalizării.

IPOTEZE

Să ne exteriorizăm!

„Pentru a putea rezista cancerului, nu vă ascundeți emoțiile... iată sfatul pe care-l vor da, poate, medicii într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Mai multe comunicări prezentate la New York, cu prilejul unei conferințe a Academiei de Științe asupra „Aspectelor psihofiziologice ale cancerului” par să indice, într-adevăr, că șocurile emoționale prea „interiorizate” favorizează dezvoltarea bolii.

S-au citat astfel cazuri de persoane care lovite de decese recente în familie, reacționaseră prin tăcere și „stoicism” și care, curînd după aceea, au murit de cancer. Studii statistice confirmă și ele că pacienții cu acest tip de comportament par „favorizați” de cancer mai des decît alții. Iar o sumă de investigații de ordin social și cultural converg și ele în același sens. După cum afirmă doctorul Sidney G. Margolin de la Universitatea din Colorado, indienii Sioux, care nu suferă de inhibiții afective, aproape că nu știu ce-i cancerul. În schimb, țările care acuză o puternică mortalitate datorită cancerului ar fi și cele în care exteriorizarea emoțiilor ar fi reprimată prin tradiție.

Bineînțeles, țin să adauge susținătorii acestei ipoteze, nu această reprimare în sine provoacă cancerul. Dar ea afectează sistemul nervos care, la rîndul lui, acționează asupra balanței hormonale a corpului, ceea ce face să scadă rezistența la boală.

Aceste observații par să demonstreze, în orice caz, utilitatea manifestărilor „cathartice” care, în multe comunități, întovărășesc doliul și, invers, nocivitatea unei educații „victoriene”.

(După „A.P.N.”)

Poșta medicului

DAN IOSIF — Sibiu: Am publicat recent un articol despre Acrocianoză. Răsfolii colecția revistei. În principiu tot ce v-a spus medicul dv. curant este valabil. În ce privește tratamentul, cum veți vedea și din articolul respectiv, progrese prea mari nu s-au făcut.

F. G. — Turda: Ne pare rău, dar nu avem nici o „trecere” la Cartimex pentru a vă comanda cărțile. Folosiți aceeași modalitate ca în trecut.

VIOLETA ȘERBAN — București: N-am rîs deloc citind scrisoarea dv. plină de candoare. E greu să vă spunem dacă „hipotalamusul” sau „tiroida” sînt de vină, dar remediul timidității este unul singur: angrenarea în societate (sociabilitatea). În plus, autosugestie, educație fizică, hidroterapie și, în cazul dv., căsătorie.

NICOLETA — Roman: 1) Sînt fenomene inerente vârstei, datorite probabil și lipsei de exercițiu. 2) Vă recomandăm Testolent 1 fiolă la 25 zile intramuscular, timp de 6 luni. În aceeași perioadă o cură cu Folcisteină 1 fiolă la 2 zile, serii de 15 injecții cu pauză de 5 zile între serii (în total 4-5 serii). 3) Regimul de viață pe care îl duceți este foarte bun.

SĂLĂJAN EUG. — Cluj; Ing. RADUL — Bicăz: Citiți răspunsul dat sub Nicoleta — Roman la pct. 2.

C. VIDRAȘCU — București: Citiți răspunsul dat sub Nicoleta — Roman, pct. 1 și 2.

M. W. — București: 1) Încercați totuși o cură cu loțiunea Gerovital H 3, după o prealabilă testare a toleranței preparatului, conform indicațiilor din prospect. 2) Dacă nu este vorba de o cauză hormonală, neplăcerea pe care o aveți va dispărea prin sport și gimnastică. Consultați un specialist endocrinolog.

FLORINA C. — Beiuș: 1) Citiți răspunsul dat mai sus sub M. W. — București. 2) Saliromol este un medicament cu acțiune antireumatică pentru uz extern. Avînd în vedere că este contraindicată aplicarea pe pielea iritată, este greu de crezut că are efect asupra... vocii. A fost o farsă desigur!

M. M. — București: Indicațiile electrocoagulării sînt multiple: hipertricoza (părul de prisos), negii, verucele vulgare și plantare, acneea nodulară și hipertrofică, furunculele, antraxul și... lista ar mai putea continua.

VLAD MARIN — București: Secretul „căderii părului” nu a fost încă descoperit. Există multe teorii, dar cunoașterea lor nu v-ar ajuta să vă recăpătați podoaba capilară. Încercați totuși un tratament cu loțiunea Gerovital H 3 conform indicațiilor din prospectul ce însoțește preparatul.

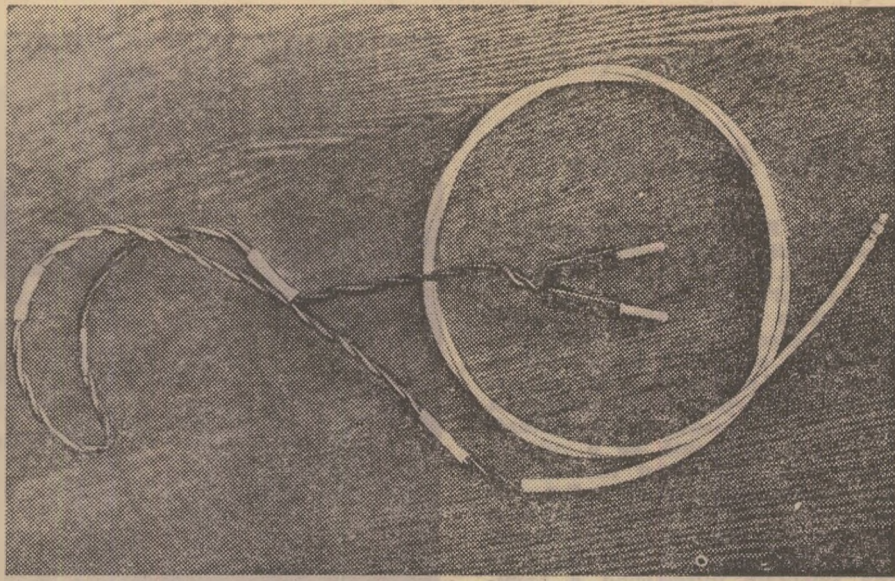
LOLA DINESCU — Baia Mare: 1) Sunătoarea sau pojară este utilă sub formă de infuzii (ceai) în bolile de ficat și stomac. Stimulează secreția celulei hepatice, ameliorează inflamația mucoasei gastrointestinale, combate spasmul muscularii netede și este ușor laxativă. Se face o infuzie din 1-2 linguri la 1000 ml de apă, din care se beau 2-3 cealuri pe zi, după mese. 2) Nu este cazul să vă îngrijorați. Reduceți lichidele din alimentație (mai ales după ora 18), sarea, excitantele (alcool, cafea etc.), evitați supra-solicitarile nervoase și faceți o cură cu Hipazin 1 tabl. seara la culare, 20 zile pe lună, timp de 3 luni.

T. MĂNĂȘTIREANU — Cluj: Vă mulțumim pentru aprecieri. 1) Am publicat în nr. 18 un nou ciclu de exerciții yoga pe care le puteți folosi. 2) Nu ne putem pronunța fără examenul secreției uretrale și antibiogramă. 3) Luați 2-3 lingurițe de Pasinal înainte de momentul oportun. 4) Regretăm, dar e o problemă care ne depășește. Rubrica noastră nu e „curier sentimental”.

NIKY — București; C. D. C. — Craiova; A. U. — Tg. Mureș; TURLEA LIVIU — București; O. M. ARBORE — Arad; MILAN I. — Com. Felnac (Arad); CAEV ION — București; V. S. H. — Lipova; SYLVIUS VAROLI — Oradea; MARINESCU MARIN — Drăgășani; U. N. M. — Lupeni; RĂDULESCU CRISTEA — București: Variațiuni pe aceeași temă! Cauze diferite duc la efecte asemănătoare. În toate cazurile contează antecedentele. Componenta nevrotică (inhibiția psihică) este un factor esențial. Terapeutică trebuie să se axeze pe exerciții de voință, autosugestie, gimnastică, sport, hidroterapie (dușuri reci și calde alternativ). În plus, tonifierea sistemului nervos prin cure lunare de ser neurotonic 10 fiole (1 f./zi) și vitamina B₁ fortiss, vitamina B₁₂ 50 gama și Fosfobion (1 f. la 2 zile) în celelalte 20 zile. Eventual și câteva cure de Folcisteină. Seara Napoton 1 drajeu + Bromoval 1 drajeu, mai ales înainte de momentul oportun.

COSTEL — Iași: 1) La vârsta dv. infantilismul genital mai poate fi cu greu tratat. S-ar mai putea însă recupera funcția printr-un tratament hormonal judicios stabilit de un medic endocrinolog. 2) Ejacularea precoce poate fi o consecință, dar nu e obligatoriu. Se adaugă o componentă nevrotică pentru care vă recomandăm să citiți răspunsul de mai sus și în felul acesta am răspuns și celei de-a treia întrebări a dv.

(Continuare în pag. a 11-a)

Aparat pentru extirparea venelor dilatate construit de chirurgul V. Eršov

TEMĂ DE SEZON

Tratamentul balneoclimatic al aterosclerozei

Cu toate că împrejurările în care se produc infiltrarea cu colesterolă a arterelor și leziunile caracteristice aterosclerozei nu sînt încă perfect limpezite, se poate afirma cu precizie că un rol esențial în apariția bolii îl are afectarea zonei din scoarța creierului ce controlează complexe transformări chimice pe care le suferă în organism grăsimile.

Se știe însă că activitatea sistemului nervos central este strîns legată de condițiile de trai și de muncă, de odihnă și alimentație, adică de întregul mod de viață al omului.

Iată de ce, alături de tratamentul medicamentos, de vitaminoterapia intensivă aplicate în ateroscleroză, factorul balneoclimatic prezintă adeseori o importanță hotărîtoare pentru prevenirea și vindecarea bolii încă de la începutul ei, înaintea apariției complicațiilor, de obicei ireversibile.

Bolnavii care prezintă deci un surplus de colesterolă în sînge vor trebui să profite de concediul de odihnă pentru a schimba decorul vieții cotidiene cu ambianța odihnitoare și calmantă a unei stațiuni balneoclimatice unde aerul ozonat să se asociază cu o cură de ape minerale, care să favorizeze eliminarea surplusului de colesterolă din organism.

Stațiuni care întrunesc ambele virtuți sînt indeosebi Borsec (izvorul principal), Bodoc (izvorul Matild), Bicsad (izvorul Clara), Olănești (izvoarele 24, 5 și 14), Stoiceni etc. Foarte indicate pentru influența lor favorabilă asupra circulației periferice, asupra metabolismului iodului și prin acțiunea lor directă asupra glandei tiroide și sistemului nervos sînt stațiunile cu băi carbogazoase, băi sulfuroase și iodobromate. De aceea în ateroscleroza periferică a miinilor și picioarelor, cu spasme dureroase, se recomandă stațiunile: Buzias, Călimănești, Vatra Dornei, Herculană, Lipova, Tușnad, Covasna, Geoagiu, Malnaș, Felix, Pucioasa, Vilcele etc.

Firește, alegerea uneia sau alteia dintre aceste stațiuni nu poate fi făcută la întîmplare, ci numai după consultarea medicului specialist, singurul în măsură să recomande cea mai potrivită stațiune pentru cura balneoclimatică a bolnavilor de ateroscleroză.

Medicus

CALEIDOSCOPI

Hormon al grăsimilor

Lobul anterior al hipofizei secretă un hormon descoperit de curînd, care are rolul de a „mobiliza” grăsimile din organism. Din punct de vedere terapeutic,

se întrevide posibilitatea introducerii acestui hormon în tratamentul unor cazuri de obezitate.

Magnetismul în medicină

Cercetători ai filialei siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S. au izbutit să demonstreze noi moduri de influențare a organismului cu ajutorul cîmpurilor magnetice. Astfel, urmînd vasoconstricția periferică provocată cu ajutorul unei serpentine de apă rece concomitent cu modificarea cîmpului magnetic, cercetătorii au constatat un fapt surprinzător. După cîteva manevre de acest fel, vasoconstricția era provocată la simpla modificare a cîmpului magnetic, fără răcirea porțiunii respective prin intermediul serpentinei de apă rece.

Se conturează astfel o nouă metodă de tratament în bolile vasculare periferice.

Genunchi din plastic

Articulația genunchiului, una din cele mai solicitate în timpul vieții, devine deseori rigidă sau se deformează îngreunînd sau făcînd imposibil mersul.

Recent s-au realizat articulații din mase plastice care pot înlocui pe cele bolnave. Primele rezultate sînt foarte încurajatoare și se pare că aceste „articulații artificiale” durează atîta vreme cît... trăiește bolnavul.

Ateroscleroza în... fotografie

Un fotograf suedez, Lenart Nilson, a reușit să fotografieze pentru prima oară diverse aspecte patologice la persoane vîi. Asemenea încercări s-au făcut și mai înainte, dar din cauza neclarității lor, imaginile nu puteau fi folosite de medici. Fotografii făcute de Nilson au o mare importanță în biologie și medicină, deoarece ajută să se înțeleagă mai bine apariția proceselor de ateroscleroză și tromboză.

FIZIOTERAPIE

Gimnastica musculară electrică (faradizarea)

Printre metodele fizioterapice, faradizarea ocupă un loc foarte important. Metoda faradizării constă în introducerea curenților de înaltă frecvență alternativi în organism pentru declanșarea contracțiilor musculare în scop curativ.

În atrofiile musculare, faradizarea se întrebunțează în ședințe foarte scurte, de 6-8 minute, cu prudență, la interval de 2 zile. Rezultate bune s-au obținut prin faradizare la femei după nașteri, pentru tonifierea mușchilor abdominali. Tratamentul trebuie însă făcut sub supravegherea medicului specialist.

Curentul faradic se aplică cu succes și în atoniile gastrice sau intestinale. Tratamentul se face pe mușchii abdomi-

nali, în ședințe scurte, sub control medical.

Paraliziile flasce sînt indicația majoră a metodei faradizării, dar se va ține seama de forma bolii, de stadiul ei de evoluție și de starea generală a pacientului. Curentul faradic nu se va aplica niciodată într-o paralizie spastică, unde nu numai că nu produce ameliorări, dar poate chiar agrava boala.

Tehnica faradizării cere o deosebită îndemînare din partea medicului și colaborarea acestuia cu pacientul. Dacă bolnavul simte o durere cît de mică, va avertiza pe medic, care va micșora intensitatea curentului. Menționăm că în regiunea pe care se aplică faradizarea electrodul trebuie să fie manipulat rapid, pentru a evita înroșirea pielii.

Medicul specialist va ține seama — la fixarea duratei tratamentului și a dozelor — de evoluția bolii, de stadiul ei, de vîrsta bolnavului. După fiecare 3-4 ședințe de faradizare bolnavul va fi controlat pentru a se vedea cum suportă tratamentul.

Prin trecerea curenților faradici în organism se poate obține o „gimnastică musculară”, care este produsă de acțiunea stimulăntă de contracție și relaxare la nivelul fibrei musculare. Această gimnastică fiind ritmică, se realizează un adevărat „masaj” vibrator în țesuturile supuse acțiunii curenților faradici.

Curenții faradici provoacă în organism fenomene sensitive și motorii, excitînd nervii motori ai mușchilor. Prin acțiunea lor vasoconstrictoare ei determină fenomene decongestionante, dar printr-o acțiune mai îndelungată se pot obține fenomene contrare, de congestie, în unele organe, consecință a vasodilatației paralitice care poate lua naștere.

Asemănători curenților faradici sînt și curenții ondulatorii și sinusoidali care se întrebunțează însă rar și cu foarte multă prudență deoarece pot produce accidente.

Dr. S. Gorin

FRANȚA

La Ajaccio, pe urmele lui Napoleon

Avionul străbate distanța dintre Coasta de Azur și Corsica într-o jumătate de oră. Abia apuocăm să ne scoatem centurile de siguranță că și trebuie să le fixăm din nou. Sub aripa avionului, deasupra oglinzii albastre, liliachii sau verzui a Mării Mediterane, șerpuieste o fișie îngustă de pământ care brusc se lățește, începând să urce în pantă abruptă. Avionul se pregătește de aterizare. Se zăresc lanțuri de munți pitorești, când golași, când acoperiți cu vegetație scundă și deasă, ceva mai jos — căsuțe multicolore, ca niște cubușoare, iar și mai jos zig-zagurile șoselelor și ale drumurilor speciale pentru automobile, despre care am citit în îndreptarul turistic că fiecare descrie nu mai puțin de 20 000 de coturi și, în sfârșit, plajele cu nisip fin, tivite de spuma albă a fluxului.

Aterizăm pe un aeroport mic, înconjurat de o luxuriantă vegetație tropicală. Soarele strălucește mai viu și dogorăște mai puternic decât la Nisa. Ne aflăm la Ajaccio, capitala Corsicii, patria lui Napoleon. Și, într-adevăr, de cum intri în oraș, umbra lui Napoleon te urmărește pas cu pas. Turisții sînt însă foarte încințați de asta; oricît de frumoasă ar fi natura corsicană, oricît de atrăgătoare clima, plajele orașele vechi și pitorești ale insulei, istoria-i plină de eroism, tradițiile-i aspre, descrise atît de captivant de Prosper Mèrimée în nulele sale *Mateo Falcone și Colomba*, cea mai mare putere de atracție o exercită totuși numele lui Napoleon.

Dacă Napoleon nu s-ar fi născut în Corsica, istoria insulei ar fi fost poate alta. Căci Bonaparte a legat indisolubil Corsica de Franța, restabilind astfel printr-un act politic ceea ce au distrus niște fenomene geologice, dat fiind că — după cercetări recente — în vremi imemorabile Corsica nu a fost insulă, ci o porțiune din Coasta de Azur, cu alte cuvinte făcea parte din actualul teritoriu sudic al Franței. Și, mai departe, dacă Napoleon nu s-ar fi născut la Ajaccio, ci undeva în nordul sau vestul Franței, bunăoară, faptul ar fi fost în detrimentul Corsicii și pentru că în bugetul „insulei frumuseții” turismul constituie, alături de exportul de portocale, lămîi, vin, flori și brînză de oi, o importantă sursă de beneficii.

Ispitele încep să-i ia cu asalt pe turiști chiar pe aeroport. În timp ce portbagajul autobuzului care urmează să-i transporte în oraș e încărcat cu tot soiul de valize și sacoșe, turiștii, neputînd rezista tentației, se postează în fața chioșcului cu suveniruri și încep să-și bucească buzunarele cu scrumiere, baticuri, vederi și dumnezeu știe ce alte fleacuri pe care Napoleon poate fi văzut singur sau cu stindardul pe podul de la Arcole, în timpul încoronării sau în Moscova mistuită de flăcări.

Și așa-i numai începutul.

Pe străzile, pe bulevardele și în piețele din Ajaccio, botezate cu numele lui Napoleon, ale fraților lui sau ale altor membri ai familiei Bonaparte, care nu sînt nici ei neglijați de corsicani, te urmăresc cești și farfurii „Napoleon-Josephina”, batiste cu mono-

grama împăratului, servicii de sare și piper de forma celebrului tricorn și iar scrumiere, care amintesc ciudata configurație geografică a insulei. În plus, numele lui Napoleon apare de nenumărate ori, în cele mai diverse asociații, pe ziduri, firme, vitrine: cafe-neaua „Micul caporal”, barul „Primul consul”, cinematograful „Napoleon”. Iar pe strada general Leclerc, în preajma unuia din cele trei monumente ale împăratului și a grotei în care se spune că se juca micul Napoleon, se află un șantier, cu un panou uriaș în față: „Reședința lui Napoleon”. O firmă întreprinzătoare și-a și botezat viitorul hotel de lux, a cărui construcție abia a început.

Și, cînd vizitezi Ajaccio, nu poți trece, evident, cu vederea casa familiei Bonaparte, principalul punct de atracție al capitalei corsicane, aflată chiar în centrul orașului vechi. O placă memorială te informează că Napoleon s-a născut acolo la 15 august 1769.

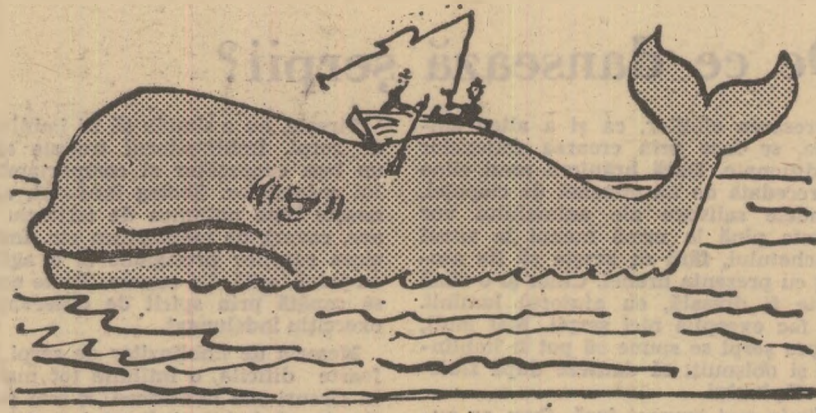
La drept vorbind, dintre lucrurile demne de văzut din Ajaccio, acesta

Ca pe vremea împăratului...

este unul din cele mai puțin interesante. Căldura vieții s-a stins de mult în încăperile clădirii. Ghidul mă poartă, împreună cu un grup de turiști americani, prin camerele joase. Ni se arată patul „doamnei mame”, în care Laetitia Bonaparte l-a născut pe Napoleon după ce s-a întors de la biserica unde o apucaseră brusc durerile facerii. Trecem și pe lângă patul lui Napoleon, ba nu, al lui Joseph, al împăratului e acela mai arătos. În el a dormit Napoleon după ce s-a întors din expediția în Egipt și a vizitat Corsica. Casa familiei Bonaparte mai cuprinde apoi câteva oglinzi venețiene uzate și ceva mobilier în stil Ludovic al XV-lea; într-o vitrină sînt păstrate bastonul și sabia lui Charles Bonaparte-tatăl și o mănășă uzată, îngălbenită de vreme, cu o gaură în palmă, a „doamnei-mame”.

Dacă vrei să înțelegi însă spiritul bătrînei Corsici o poți face mult mai bine decât în muzeu hoinărind pe străzile orașului vechi. Numai parterele clădirilor au fost renovate și transformate în braserii, restaurante, magazine. De la etajul întii în sus, cu ferestre înguste ca niște metereze, din care ies prăjini cu rufe proaspăt spălate, totul e atît de vechi, de bătrîn încît simți că ți se taie respirația. Pornesc spre piață. Bătrîne severe în rochii negre vind brînză de oi, cartofi, portocale, ridichi uriașe, încropindu-și tarabe din lăzi goale. Către amiază, lăzile sînt strînse rapid și din pitoreasca piață nu mai rămîne nimic. Asfaltul este stropit cu furtunuri și pus la dispoziția copiilor pentru joacă. Spre seară ajung într-o stradă lungă, îngustă și șerpuitoare; e strada *Cardi-*

Prea mare noroc...

nal Faich, (un unchi al lui Napoleon). Ici-colo se vînd garoafe și trandafiri. Parfumul florilor se amestecă cu izul de rufe proaspăt spălate, cu miros de vin răzbind din circiumi, de igrasie venită din ganguri îtatunecoase...

Nu izbutesc să vizitez subprefecturile Bastia și Bonifacio, dar știu că insularii au immortalizat memoria compatrioților lor care în timpul celui de al doilea război mondial au luptat împotriva ocupanților. Din Corsica a trecut pe continent cuvîntul *maquis*, cum este numită în insulă vegetația scundă și veșnic verde, în ale cărei hățisuri omul nu-și poate croi drum decât cu secura în mînă. *Maquis*-urile corsicane i-au adăpostit din vremi străvechi pe cei care nu se împăcau cu legea. Într-un ținut în care răzbu-narea singeroasă — *vendetta* — devenise un obicei, o lege, un mod de viață, astfel de oameni erau mulți. În timpul războiului, *maquis*-urile i-au adăpostit pe partizanii corsicani. Acolo s-au concentrat forțele Rezistenței. Și, ca odinioară, sate întregi purtau grija celor din *maquis*, aprovizionându-i cu alimente și prevenindu-i asupra primejdiilor. Iar cînd s-au ridicat la luptă, partizanii corsicani au alungat singuri în mare, după bătălii crîncene, pe ocupanți. Era în septembrie 1943. Corsica a fost primul departament eliberat din Franța...

...În încheiere încă cîteva cuvinte despre Napoleon. Anul viitor, Franța va sărbători, prin expoziții și festivități, 200 de ani de la nașterea împăratului. Se spune că încă de pe acum nu există editor care să nu fi vrăzuit în planurile lui imediate un „Napoleon” format mare, de buzunar, ilustrat, fără ilustrații, într-un volum sau în mai multe. Evident, „anul împăratului” făgăduiește o mare afliuență de turiști la Ajaccio; el va fi pentru Corsica un bun an turistic...

B. Galanov

DE PE CINCI CONTINENTE

- Țara bumbacului ● Moschei și palate fastuoase ● La poalele vulcanului Isalco ● Statuile din Valea Bamiana

Situată în centrul Africii, cu o suprafață de 1 300 000 km², Republica Ciad nu are ieșire la mare. Numai în vest este scăldată de apele lacului care i-a dat numele. Partea nordică e acoperită de un deșert; în sud pustiu cedează locul savanei în ale cărei ierburi înalte aleargă speriate turme de girafe și se plimbă majestuoși elefanți și leopardzi. E ținutul numit „Ciadul util”, căci acolo e concentrată cea mai mare parte din cei 3 500 000 de locuitori. Populația, foarte diversă, e alcătuită, în nord, din arabi și din creșcătorii de vite nomazi tubu, iar în sud din triburile haussas, care se ocupă, alături de creșterea animalelor, cu agricultura irigată și pescuitul. O particularitate a Ciadului este faptul că numai 3,5 la sută din locuitori trăiesc la orașe. Deși se spune că Ciadul este o țară a bumbacului, un rol important în economia sa îl joacă creșterea vitelor. Dar tot Ciadul este și unul dintre principalii furnizori mondiali de gumă, rășină solidificată de salcimi africani, u-

tilizată ca materie primă în industria chimică.

O caracteristică a Qatarului, unul din cei nouă membri ai Federației emiratelor din Golful Persic, este marele număr de moschei și fastuoase palate medievale. Nu mai puțin tipice pentru acest emirat sînt însă și puternicele contraste. Astfel, la Doha, capitala Qatarului, trăiesc circa 80 la sută din cei 80 000 de locuitori ai emiratului; dens populată sînt și regiunile petrolifere, dar restul teritoriului e pustiu... Dar chiar în centrul capitalei nu te poți smulge de sub impresia că te afli cu multe secole în urmă, în atmosfera din „1001 de nopți”, că populația își petrece cea mai mare parte din zi în moschei, care numai în acest oraș sînt în număr de 120. Și totuși, noul începe să pătrundă și în această „fortăreață medievală”. Doha se reconstruiește treptat; ici-colo se înalță instituții moderne, școli. Și încă un semn al noului: o mare parte din pescuitorii de perle, care au adus Qatarului o faimă mondială, renunță acum la munca lor istovitoare și primejdioasă de scufundători și se angajează la exploatarea petrolifere.

Salvadorul este cea mai mică republică din America Centrală. Pe o suprafață de 21 400 kilometri pătrați viețuiesc 2 900 000 de locuitori, care se în-delețnesc în cea mai mare parte cu cultivarea cafelei. La poalele vulcanului Isalco de lângă țarm, împodobit cu o cunună de nori, se află un hotel somptuos. Cum a apărut el acolo? Acum cîțiva ani, vulcanul a început să erupă în partea-i răsăriteană, zvrîlind în văzduh, în fiecare minut, mase mari de lavă și cenușă. Un om de afaceri din capitala țării s-a gândit să profite de acest lucru și a hotărît să construiască un hotel cu toate balcoanele îndreptate spre acest magnific fenomen natural. Dar tocmai în timpul inaugurării solemne a imobilului vulcanul a încetat brusc să mai erupă. De aceea vizitatorii nu poposesc acolo, hotelul fiind tot timpul pustiu.

Vizitatorii Afganistanului sînt plăcut surprinși de excelențele șosele construite în ultimul timp în această țară cu relief muntos, cuprinzînd unul dintre masivele cele mai înalte din lume: Hindușuș. Sînt drumuri moderne pe care se poate circula cu peste 100 de kilometri pe oră de la Herat, în vest, lîngă hotarul cu Iranul, pînă la trecătoare Haiber de lîngă frontiera pakistaneză, trecînd prin Kandahar, vechi oraș din sud. De la Kabul spre nord a fost construită o șosea și mai uimitoare; ea taie, la o altitudine de 3000 de metri, uriașul Hindușuș și atinge apoi malarile Amu-Dariei, care formează hotarul cu U.R.S.S. Datorită acestei importante rețele de transport caravanele de cămile au putut fi înlocuite cu autocamioane.

Unul din cele mai importante obiective turistice din Afganistan este Valea Bamiana. În această adîncitură aflată la peste 2000 de metri altitudine, inaccesibilă iarna din pricina nămeților de zăpadă, se înalță o stîncă cu contururi fantastice, tăiată de sute de peșteri, unde se mai pot vedea încă ruinele unui străvechi centru buddist din Asia. Săpate în stînci, care în razele soarelui își schimbă coloritul de la roșu aprins la violet tare, statuile lui Buddha, înalte de 50 de metri, contemplă indiferente valea pașnică, prinsă în în-cleștarea munților înzăpeziți.

CEA MAI PERICULOASĂ MESERIE

De ce dansează șerpii?

Dresarea ciinilor, ca și a altor animale, se face prin crearea reflexelor condiționate. Dacă hrănirea unui ciine e precedată de un clinchet de clopoțel, glandele salivare ale animalului vor secreta pină la urmă numai la auzul clinchetului, fără ca acesta să fie asociat cu prezența hranei. Chiar și o rimă poate fi dresată, cu ajutorul luminii. Nu fac excepție nici șerpii. Mai mult, despre șerpi se spune că pot fi imblinziți și obișnuiți să danseze după fluierul stăpînului.

Nimic mai inexact însă. Cum ar putea dansa șarpele după muzică, cînd el

Firește, nu e simplu să fii imblinzitor de șerpi. Imblinzitorul trebuie să fie un bun cunoscător al comportamentului animalelor. Zoolog înnașcut, el cunoaște bine noțiunea de teritoriu (paner, covor), de metabolism etc. Imblinzirea șerpilor presupune și o agilitate cu totul ieșită din comun. Toate acestea se capătă prin spirit de observație și exercițiu îndelungat.

Meseria de imblinzitor de șerpi fiind foarte dificilă, o întâlnim tot mai rar, în circuri sau la bilciuri. E mai plăcut, firește, să imblinzești ciini și cai, animale infinite mai simpatice, dar chiar și

e surd? Cum se explică atunci scena repetată adesea pe ulițele prăfuite ale satelor indiene sau africane? Imblinzitorul își așează în față un paner, își așterne un covor, se instalează apoi turcește, își duce fluierul la buze și începe să cînte. În sfîrșit, ridică capacul panerului și capul șarpelui urcă în ritmul muzicii. Să fie oare acesta un dans? Nicidecum! Adevărul este că și fără fluer șarpele își înalță capul pe gura panerului. El se ridică pentru a vedea ce se întîmplă în jur, dar se clatină, avînd o poziție instabilă, și oscilațiile sale sînt luate drept dans. Privitorii sînt convinși că șarpele se ridică și dansează îmboldit de ritmul melodiei. Realitatea e însă alta. „Imblinzirea” șarpelui se face cu ajutorul fluierului, dar nu ca instrument muzical, ci ca „unealtă contondentă”. Omul cu turban îl folosește ca băț, lovind șarpele cînd dorește ca acesta să intre în paner. Învățată să se ferească de fluier, reptila ajunge să intre în coș și numai cînd „bățul” îi este agitat în față.

Naja și vipera sînt șerpi periculoși. Primul își improașcă veninul mușcînd, celălalt lovindu-și victima cu capul, astfel încît dinții veninoși fac oficiul unei adevărate seringi cu otravă. De ce nu sînt extrași dinții veninoși? Pentru că și fără ei glandele salivare ale viperei, care nu pot fi extirpate, sînt suficiente pentru ca mușcătura să fie veninoasă. Dacă așa stau lucrurile, cum se explică faptul că imblinzitorii țîn cu ușurință în mînă și chiar în jurul gîtului acești șerpi primejdioși? Ca vipera să poată lovi, ea are nevoie de un punct de sprijin. Ridicînd-o de coadă, imblinzitorul o lipsește de acest punct de sprijin și o face inofensivă. Acum o poate manevra cum dorește. Dacă vrea să impresioneze, imblinzitorul își întinde brațul, avînd grijă să-l înfășoare în prealabil în sariul său, și dinții viperei se înfig în țesătură, mușcătura rămînînd fără efect.

lei și tigri. Așa se face că aceste animale feroase sînt deseori preferate șerpilor, de al căror venin se pare că e mai greu să te ferești decît de colții fiarelor din junglă.

M. Voronin

DE PESTE MĂRI

În cinstea noilor veniți

Tradițiile și ritualurile tribului ghanez așanti au o vechime de cîteva sute de ani. Printre cele mai impresionante sînt serbările în cinstea mamei și copilului nou-născut.

Așanti cred că fiecare viitoare mamă, chiar dacă nu e la primul ei copil, e ocrotită de zei și de aceea întreaga ei familie și toți locuitorii satului o înconjoară cu o grijă deosebită. Nici un așanti nu și-ar permite să jignească o femeie care așteaptă un copil. Viitoarea mamă nu e însă scutită de muncă. Dimpotrivă, e obligată să lucreze cot la cot cu celelalte femei, să adune în pădure fructe și rădăcini, să care apă și să prepare hrana. Așanti susțin că dacă viitoarele mame nu muncesc, copilul lor va fi un trîntor.

Tradiția cere, de asemenea, ca viitorii părinți să ducă o viață cumpătată, să fie cinstiți și drepiți, deoarece comportarea lor poate influența caracterul nou-născutului. Copilul va fi un om rău, spun așanti, dacă părinții se ceartă între ei.

Cînd copilul vede lumina zilei, fie el băiat sau fată, tot satul intră în serbă-

toare. Tuturor copiilor li se împart daruri, iar tînăra mamă primește din mîinile vrăjitorului o băutură preparată din plante medicinale. O dată cu ivirea pe lume a unui nou membru al tribului, fiecare locuitor al satului e dator să-i ajute pe tinerii părinți timp de două săptămîni. Femeile adună vreascuri și aduc apă, bărbații oferă tatălui bani, obiecte de îmbrăcăminte și de uz casnic. După două săptămîni copilul capătă un nume. Deși așanti consideră că nou-născutul e „proprietatea” mamei, numai tatăl are dreptul de a-i alege numele. Alegerea îi este, însă, limitată de anumite obiceiuri: copilul nu trebuie să primească numele unuia dintre părinți, ci pe al unui strămoș. Așanti au șapte perechi de nume „de bază”, de băieți și fete, care corespond anumitor zile ale săptămînii.

La botez ia parte tot satul și tatăl e dator să împartă bani și vin din belșug. În acest cadru solemn, căpetenia satului rostește un discurs, implorînd „atotputernicele” duhuri să-l ocrotească pe noul membru al comunității. Apoi i se adresează acestuia personal cu cuvintele: „Copile! N-ai venit printre noi ca oaspete. Ai venit să trăiești în mijlocul nostru”.

V. Askontova

TĂLMĂCIRI MODERNE

„Spune-mi ce-ai visat, ca să-ți spun de ce suferi”

Se știe că o cină îmbelșugată provoacă un somn agitat și coșmaruri. E un adevăr stabilit încă de Hipocraț, acum mai bine de o mie de ani. Un alt medic antic, Galen, a atras atenția asupra legăturii dintre vise și „starea corpului și a organelor lui”, încercînd să se folosească de vise pentru diagnosticarea și tratarea bolilor.

Ce visează un om suferînd? De obicei, lucruri neplăcute sau cel puțin neobișnuite: războaie, încăierări, incendii, monștri etc. Prin intermediul coșmarurilor sistemul nervos pare că semnalează o primejdie, evocînd scene și situații impresionante. Cele obișnuite nu au rolul de semnal de alarmă, căci nu atrag atenția asupra lor.

După părerea lui V. Kasatkin, autorul unui studiu intitulat „Teoria viselor, apariția și structura lor”, aceste semnale pot să vină în ajutorul diagnosticienilor.

Să presupunem că se declanșează o maladie pulmonară. Dacă medicul ar avea curiozitatea să-l întrebe pe bolnav ce vise a avut în ultimul timp, ar afla că somnul i-a fost tulburat de senzații de sufocare deoarece a visat fie că se înecă, fie că îl apasă o greutate pe piept sau că urcă din greu un povîrniș abrupt. Boli ca bronșita, pneumonia, pleurita sau tuberculoza sînt precedate sau însoțite deseori de vise de acest gen.

Cercetînd însemnările unor medici de diferite specialități, V. Kasatkin citează următoarea observație a unui cardiolog: „Coșmarurile în care predomină teama de moarte și sînt urmate de treziri bruște, însoțite de o spaimă nelămurită, pot sugera o afecțiune cardiacă aflată într-un stadiu în care nu există alte manifestări subiective ce-ar putea indica apariția bolii”.

Se întîmplă, însă, ca bolnavii să nu aștepte întrebările medicilor și să se plîngă ei înșiși de visele ce le revin ca o obsesie. Studiînd aceste cazuri, V. Kasatkin a ajuns la concluzia că cei ce suferă de gastrită visează deseori că sînt nevoiți să consume alimente ce le displac. Mai mult, întocmai ca în cazul bolilor de inimă, visele de acest gen — ingerarea de alimente alterate, de exemplu, sau crude — pot semnaliza declanșarea unei maladii de stomac.

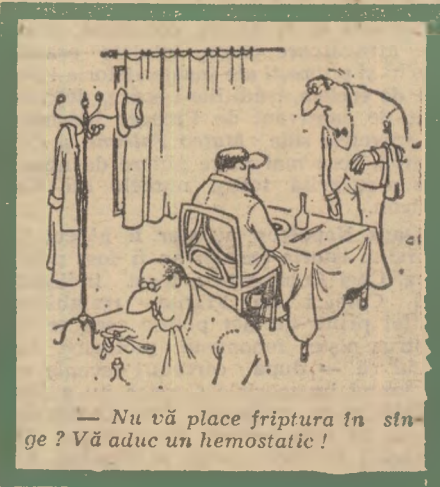
Bineînțeles, talmăcirea științifică a viselor nu e atît de simplă pe cît pare. Să nu uităm că în vise se reflectă o sumă de alți factori: neplăceri familiale sau profesionale, și că ele sînt influențate de excitanți externi ca: frigul, lumina, fumul de țigară etc. Cercetătorii trebuie să deosebească semnalele „interne” de reacțiile organismului la acești factori externi, dar și de cele specific individuale. Astfel, un medic bolnav de amigdalită poate să viseze că-și vede gîtul acoperit de membrane difterice, dar profanii în ale medicinei visează doar că s-au rănit în regiunea gîtului.

Analizînd nici mai mult nici mai puțin decît patru mii de vise ale pacienților săi, V. Kasatkin a conchis că ele

interesează în primul rînd pentru că semnalează din timp declanșarea unor boli. Icterul, de pildă, poate fi detectat cu o săptămînă înaintea apariției altor simptome; nevrozele — între o săptămînă și cîteva luni; gastrita cronică — cu o lună; tuberculoza pulmonară — cu aproximativ două luni; hipertensiunea arterială — cu două sau trei luni; tumorile cerebrale — între o lună și un an.

Firește, dr. Kasatkin insistă asupra rolului ajutorului al interpretării științifice a viselor și e intru totul de acord cu confratele lui din antichitate, Galen, care îi condamna pe cei ce „nu iau în seamă decît visele, fără să cunoască îndeajuns celelalte simptome”.

— Nu vă place friptura în stînga? Vă aduc un hemostatic!

LA SUGESTIA NATURII

Sînt de preferat plantele „stîngace”?

Naturii îi place simetria. Această preferență este evidentă în alcătuirea armonioasă a cristalelor, dar ea se manifestă și în lumea invizibilă a moleculelor. În ce privește biosfera, simetria îmbracă forme mai complicate și de aceea amplasarea elementelor componente față de așa-numita axă de simetrie e mai greu de urmărit. Și totuși, frunzele de pe creanga unui copac sau de pe tulpina florilor sînt așezate într-un anume fel, în formă de spirală ce se înfășoară uneori de la dreapta spre stînga, alteori invers; lianele și alte plante agățătoare se răducesc în sensul acelor de ceasornic sau împotriva lui ș.a.m.d. Există, însă, și plante care se răducesc întotdeauna într-o singură direcție: fasolea preferă sensul acelor de ceasornic, hameiul respectă întotdeauna direcția opusă acestora.

Deocamdată nu se cunoaște tîlcul formelor geometrice ale naturii. Cîteva date obținute prin studierea lor pot fi însă valorificate în practică. De exemplu: un recensămînt al cocotierilor (din care, se știe, se obțin unt de cocos, fibre rezistente și lemn de construcție) a arătat că numărul arborilor cu simetrie dreaptă este egal cu cel cu simetrie stîngă, doar că „stîngacii” preferă zonele la nord de Ecuator, iar „dreptacii” predomină la sud de acesta. Mai mult: cocotierii „stîngaci” dau o recoltă cu 15-25 la sută mai mare decît „dreptacii”. Trebuie însă pusă productivitatea vegetalelor în legătură cu factorii geometrici? Dacă se va dovedi că e așa, recolta va putea fi influențată prin selecționarea plantelor cu un anumit gen de simetrie. Oricum, botanistii scotesc că ar fi utilă studierea din acest punct de vedere a plantelor din diferite zone geografice.

F. Malîșev

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

NUȚI LRCNO — Buzău: Evident, nu putem face oficiul de intermediari. Adresați-vă în scris Oficiului central farmaceutic, str. Av. Sănătescu 48, București.

OLTEANU LAURENȚIU — Constanța: La vârsta dv. creșterea în înălțime este în general oprită.

COSTICĂ ENACHE — Galați: După cite sintem informați asemenea operații se fac și la noi în țară la Clinica de neurochirurgie a Spitalului nr. 9 București, Șos. Berceni 10. Adresați-vă în acest scop direct.

CEZAR — Piatra Neamț: 1) La dv. nefiind vorba de simple puncte negre, rezultatul e mai problematic. Puteți totuși încerca tratamentul recomandat. 2) În porfirie, nimic nou.

C. IONESCU — Babadag: La vârsta dv. astfel de fenomene sint foarte frecvente. Este bine totuși să consultați un medic specialist urolog.

E. SPASINOVICI — Făgăraș: Vom publica în curând un articol pe tema care vă interesează. Urmăriți pagina noastră.

POPESCU N. CLYDE — Copșa Mică: 1) Nu sint necesare exerciții de gimnastică specială. Orice exercițiu obișnuit (ca cele transmise la radio) vă pot fi utile. 2) Depilatorul Nivea, ca și altele de acest gen, nu au decit un efect pasager. Iar o epilare definitivă pe o suprafață atât de mare nu este posibilă în stadiul actual al procedurilor cosmetice.

RADU ILIE — București: Din diagnosticul pus de medicii care v-au consultat

(astm bronșic, emfizem pulmonar) reiese că aveți o boală cronică, pe care trebuie s-o tratați permanent. Considerăm că în faza actuală, cind aveți și un „cord pulmonar”, o internare în spital v-ar putea fi utilă.

G. F. — Piatra Neamț și ALBE ANVION — Porțile de Fier: Impotriiva acenei (coșurilor) vă recomandăm regim fără excitante, condimente, grăsimi prăjite, exces de făinoase. Local: Eter + Alcool aa 25 g, Apă distilată 5 g, Camfor + Ac. boric aa 3 g, T-ra benzoe XV gts. D. S. ext.: pentru badijonat local de 2 ori pe zi în primele 5 zile, apoi o dată pe zi. Faceți o cură de Tetracilină 0,25:1 drajeu la 6 ore cu cite 1 drajeu B Complex (4 zile). În continuare Electovit 3/zi, vit. B₂ 1 fiolă/zi pe gură (20 zile lunar).

S. R. — București: Folosirea îndelungată a antifoanelor nu este dăunătoare.

S. H. — București și G. A. — Timișoara: Adresați-vă Clinicii oftalmologice a Spitalului Colțea din Capitală.

VICTOR STĂNESCU — București: Am citit cu atenție scrisoarea dv. Ne descrieți stări sufletești prin care trec foarte mulți tineri. Antecedentele patologice nu justifică acuzele dv. Vă sfătuim să faceți un efort de voință și, trecind peste actualul impas, să încercați un prim pas. Veți vedea că vechiul dicton medical: „Funcția creează organul” este valabil și în cazul dv.

MIRCEA — București: Tuberculoza este contagioasă, mai ales în condițiile descrise de dv. Trebuie să faceți un tratament chimioprofilactic, pentru care vă sfătuim să vă adresați Dispensarului TBC din sectorul dv. În ce privește problemele familiale, ne este greu să vă indicăm calea cea mai justă.

turisti PE SOSEAUA C.LUNG-RUCĂR-BRAȘOV

LA 4 Km. LATERAL DE PEȘTERA DIMBOVICIOARA

CAMPING

CABANA

RESTAURANT

LOC DE PARCARE

INTR-UN CADRU PITORESC MONTAN

BRUSTURET

E ANOTIMPUL DE AUR
AL MARILOR VACANȚE !

INAINTE DE A PLECA LA MARE SAU LA MUNTE,
COMPLETAȚI-VĂ GARDEROBA CU ARTICOLE DE
PLAJĂ.

ROCHII DIN ȚESĂTURI UNI SAU IMPRIMATE,
PANTALONI, COMPLEURI PENTRU PLAJĂ, COSTU-
ME DE BAIE, BLUZE, FUSTE, VĂ PUTEȚI PROCURA
CU REDUCERI DE PREȚURI PÎNĂ LA 30%. PUTEȚI
REALIZA IMPORTANTE ECONOMII, CUMPĂRIND ÎN
PERIOADA 8 IULIE—31 AUGUST ARTICOLE DE VARĂ
CU MARI REDUCERI DE PREȚURI.

CONSUMAȚI
PRODUSELE
LACTATE

SIBIANA

OLȚ
brinză topită

Timiș
BRÎNZĂ TOPITĂ

BRÎNZĂ
OLANDEZĂ

BRÎNZĂ
cremă pentru
copii

DE ASEMENEA, CERETI
NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI:
* BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE
INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
* BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

IN CURÎND UN NOU MATERIAL HIDROIZOLATOR!

Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Ploiești, județul Prahova, produce și livrează pentru unitățile socialiste

IMPÎSLITURĂ DIN FIBRE DE STICLĂ

acoperită pe ambele fețe cu bitum și cu material mineral. În funcție de scopul în care se utilizează, se fabrică în

TREI SORTIMENTE

1. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL SUPERIOR al hidroizolației, presărată cu nisip fin pe o față și cu nisip grosier sau mozaic colorat pe cealaltă față.

2. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INTERMEDIAR al hidroizolației, presărată cu nisip pe ambele fețe.

3. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INFERIOR al hidroizolației cu barieră de vapori, avînd perforații de ϕ 20 mm. dispuse la distanță de 70—100 mm. una față de alta.

Lista de cumpărături

Se apropiau sărbătorile și nevastă-mea hotărîse să mă trimită după cumpărături. N-am nimic împotriva magazinelor, mai cu seamă a raioanelor care vind cu bucata — țigări, chibrituri, șampanie etc. Plata se face la vinzător, iar vinzătorii și cumpărătorii sînt oameni de treabă care nu spun niciodată ceva în genul ăsta: „Dacă nu-ți place, stai acasă!”

Așa că am început să mă pregătesc de expediție.

— Ce te fiții de colo-colo? mă apostrofă amabil tovarășa mea de viață. Nu vezi că nu reușesc să-mi adun gîndurile? Cartofi — 5 kilograme, praz — două... Trei borcane cu maioneză... Smîntină, piine, lapte... Ți-am spus să taci!... Castraveți, zahăr... Aha! Era să uit. Ia bidonul și cumpără trei litri de gaz.

Nu avem lampă de gaz și nici insecte sensibile la acest lichid. Ar fi fost însă inutil să protestez.

— Să nu vii acasă fără apă minerală! au fost apoi ultimele cuvinte pe care le-am mai auzit.

Am pornit spre magazine zăngănind, ca un cruciat în zale, cu două sacoșe pline de sticle și borcane (mari — pentru compot, mici — pentru maioneză, mijlocii — pentru sucuri etc.). În spate aveam rucsacul pentru cartofi, de gît îmi atîrnau două genți încăpătoare, iar în jurul gîtului îmi înfășurasem cîteva plase de rezervă. Văzîndu-mă, copiii încetară să joace șotron, hotărînd în sine lor că intenționam să cuceresc de unul singur Everestul.

Nici vorbă, firește, să pot pătrunde în vreun mijloc de transport în comun, așa încît am întins-o pe jos, făcînd din cînd în cînd scurte popasuri pe treptele caselor (cartierul nostru e nou și printru lipsurile inerente se numără și absența băncilor).

Pe același drum mai mergeau vreo treizeci de bărbați. Am luat magazinul cu asalt, în formație de luptă de tip viking. Cînd mi-a venit rîndul să fiu catapultat în interiorul magazinului m-am simțit ușurat că mi se spărseseră sticlele pentru lapte. Așa încît m-am îndreptat în trap spre raionul de legume. Apoi am scos lista nevestei-mi, am descifrat relativ ușor cuvîntul cartofi, după care m-am poticnit însă la ceva ce părea să fie „păstr.”

— Ce legumă e asta? am întreat-o pe vinzătoare. Ești femeie, trebuie să știi.

— Păstîrnac, mă informă ea. Sau poate păstrăvi? Mai bine luați niște castraveți. Uitați-vă, aici scrie: „castr.” și „vrdbrx.”

— Asta ce-o mai fi?

— Varză de Bruxelles. Dumneavoastră, bărbații, nu vă pricepeți la nimic. De altfel, nici n-avem articolul ăsta.

Am cumpărat cîte ceva din ce nu lipsea și m-am dus la raionul de băcănie. Sprijinindu-mă de un stîlp, ca să-mi trag suflul, mi-am aruncat din nou ochii pe blestemata aia de listă. Și am citit negru pe alb: „St. Cf. — două. SOI.”

„Ei drăcia dracului! mi-am spus în gînd, îndreptîndu-mă spre casă. E adevărat că nevastă-mea nu are un scris caligrafic, dar de cele mai multe ori e citeț. În Egiptul antic s-ar fi învățat, poate, de un „3” la caligrafie, dar în zilele noastre precis că nu... Mă rog, „1 brc” ar putea fi descifrat ca „1 borcan”, dar un borcan de ce?”

— Ce faci cetățene? răcni casiera. Plestești sau dormi?

Cei din spatele meu începură să chibzotească. Exasperat, am achitat, pentru orice eventualitate, costul unui borcan de gem și al unei sticle de vin demisec. Între timp presiunea din spate crescuse brusc și mi se spărseseră borcanele pentru maioneză.

„Br” putea fi talmăcit „brînză”, iar semnul cuneiform ce urma însemna, fără indoială, „smîntină”. Dar asta ce-o

mai fi, Dumnezeule mare? După semnul cuneiform era trasată o linie sinuoasă, precedată de o cifră ce putea fi 2 sau 8.

În magazin era cald, așa că am început să cumpăr ce-mi vedeau ochii: sare, chibrituri, zahăr cubic, făină. După o scurtă chibzuită am mai achiziționat zahăr tos, macaroane, cafea și vopsea pentru calorifer. A, da, era cît pe aci să uit! Am luat și vreo douăzeci de ouă, să fie pentru salată. Pe urmă am simțit o ușoară ameteală și gîndurile mi s-au tulburat, așa că m-am repezit la raionul de preparate din carne.

— O jumătate de kil de antilopă! am rostit disperat, holbîndu-mă la hîrtiuța pe care scria: „1 krnant”.

— Taiată? întrebă măcelarul privindu-mă crunt.

— Mai bine o bucală întreagă, am spus, trăgînd cu coada ochiului la cei de lingă mine. Dar nimeni nu rîdea. În jur erau numai bărbați, fiecare cu ochii pironiți pe hîrtiuța lui. Unii țineau hîrtiuța în dinți și se înțelegeau cu măcelarul prin semne. Făcîndu-mi loc spre ieșire am strivit vreo zece ouă, virite prin diferitele buzunare, am rupt punga cu făină și am spart sticla de undelemn, pe care o pusesem pe cap, ca femeile de la munte. Toate împreună formară o cocă cu care, din păcate, nu știam ce să fac. Colac peste pupază, la ieșirea din magazin m-a mușcat un pudel. E o rasă de ciini pașnici, dar după ce m-am văzut în luciul unei vitrine am înțeles că merita să fiu mușcat.

— Vasăzică așa, am rostit cu voce tare și cu ochii la listă. „Gz” nu poate fi decît gaz.

Am cumpărat gaz, ceară de parchet, două perii, un bidon de lubrifiant pentru mecanisme de mare precizie, după care am pornit să caut apă minerală. Căci ce putea să însemne „apmnr” decît apă minerală? Am constatat, însă, că la Moscova apa minerală lipsea, așa că m-am îndreptat spre aeroportul Vnu-kovo. Căci la bufetul de acolo trebuia să fie din belșug.

În loc de sticle de apă minerală am găsit, însă, la bufet un bărbat încărcat de pachete, sacoșe, genți și două rucsacuri.

— Hr-hr, spuse bărbatul, sau fr-r...

— Poate kf-f? Kefir, prietene, ascultă-mă pe mine, i-am sugerat plin de compasiune.

— Nu, făcu bărbatul, nu pot să înțeleg ce-a scris aici doamna mea: „hr-n” sau „hr-m”. Heringi sau hermină? Sau poate pur și simplu hrean?

— Să bem, prietene, i-am spus tovarășului meu de suferință. Oriicum, e vai de noi dacă ne întorcem acasă...

Și am băut. Întii cîte un păhărel, apoi cîte mai multe.

Scriu aceste rînduri pe aeroportul din Kamceatka. Avionul decolează peste o jumătate de oră. În zorii zilei de azi noua mea soție m-a trimis după cumpărături. Nu știți cumva dacă la Moscova se găsesc conserve de langustă? Pentru că mi-a spus să nu vin acasă fără langustă!

V. Mitin

Cum am dat faliment

La întreprinderea noastră era magazinier un anume Strus. Individul își permitea fel de fel de matrapazlicuri, pe care, într-o bună zi, însă le-am descoperit. Cercetînd mai atent niște chitanțe și borderouri, am ajuns la concluzia că magazinierul își însușise nici mai mult nici mai puțin decît zece milioane.

Trebuie să vă spun că eu sînt un om calm, disciplinat și nu-mi place să-mi vir nasul în treburile altora. Îmi încasez regulat salariul și nu-l invidiez pe cei ce agonisesc sute de mii de ruble. În cazul de față, însă, nu puteam să nu țîn seama de zece milioane. Strus sustrăsese zece milioane din buzunarul statului! Dar banii statului nu sînt și un bun al nostru, al tuturor? Cu alte cuvinte, magazinierul șterpelise, fără să observ o sumă de bani din buzunarul meu. Și barem de m-ar fi păgubit numai pe mine. Dar eu am nevastă, trei copii și un unchi bolnav. Adunînd tot ce furuse de la mame și de la ei, am înțeles că familia mea fusese păgubită cam cu a zecea milioanea parte din suma respectivă.

Cînd m-am dus la Strus, acesta s-a făcut alb ca varul, a început să tremure ca gelatina și mi-a făgăduit un milion dacă-mi țîn gura. I-am răspuns că nu-mi trebuie milionul lui, mie să-mi dea a zecea milioanea parte din suma furată, adică ce mi se cuvenea legal. Continuînd să tremure, Strus mi-a întins o bancnotă, iar eu i-am dat restul.

Dar, după cum se știe, lăcomia pierde omenia. Și, în anul care a trecut de la întîmplarea asta, am constatat că magazinierul nostru mai furase zece milioane. Mai mult, devenise atît de imperținent, încît cînd am venit să-mi încasez a zecea milioanea parte el a încercat să se eschiveze, susținînd cu nerușinare că furuse doar cinci milioane și că prin urmare trebuie să-mi dea doar a douăzecea milioanea parte.

— Hagă de seamă, Strus! Să nu mă scoți din sărite! i-am spus indignat. Demascarea tîlhăriilor nu e de competența mea, așa că milioanele dumitale mă lasă rece. Nu îngădui, însă, să fiu frustrat de cei cîteva bănișori ai mei. Dacă nu rivnesc la bunul altuia nu înseamnă că trebuie să mi-l irosesc pe al meu.

Te poftesc să-mi dai ce mi se cuvine. Strus a scormonit prin mărunțișul din portmoneu, a scos în silă o monedă și mi-a întins-o, declarînd că se simțea jignit și exploatat.

Era prea de tot. Sînt un om corect și nu permit nimănui să mă numească exploator. Nu i-aș fi cerut nenorocita aia de monedă, dacă n-aș fi fost ferm convins că a fost sustrasă din buzunarul meu. Și de vreme ce Strus refuza să reglementeze lucrurile în mod cinstit, era de datoria mea să mă adresez instanțelor superioare și să cer să mi se facă dreptate. Am scris tot ce știam despre afacerile necurate ale lui Strus.

Se înțelege că la judecată a reieșit cum era și firește, că nu eu am vrut să-l păcălesc pe Strus, ci el pe mine. Ba s-au mai descoperit și alte învirteli ale magazinierului, rezultînd că el trebuia să-mi mai achite cîteva bănuși.

Apoi, Strus a fost înlocuit de alt magazinier, un om cinstit. Dar eu cu ce mă aleg din afacerea asta? Cine o să-mi plătească cei cîteva bănuși datorai de Strus? Noului magazinier nu-i pot pretinde nimic, pentru că n-a furat și nici n-are de gînd să fure. Înseamnă că de acum înainte n-are să aibă cine să-mi plătească a zecea milioanea parte din zece milioane. Ce mai tura-vura, sînt păgubit, ba chiar amenințat să dau faliment!

(După „Literaturnaia gazeta“)

În jurul Melpomenei

Piesa era scrisă în versuri alb-roze.

În spectacolul Divina comedie actorul l-a creat pe Dumnezeu după chipul și asemănarea sa.

Privighetoarea a început să cînte prost. Comitetul sindical i-a oferit un bilet de odihnă. Administrația i-a propus să o încadreze într-o categorie superioară. Dar publicul a încetat s-o mai numească privighetoare.

O actriță către alta: — Să știi că întotdeauna am fost o admiratoare a talentului tău.

— O, ești foarte drăguță... — Da, da, încă de cînd eram copilă o rugam pe mama să mă ducă la spectacolele tale...

— Am auzit că regizorul a cerut să i se pună la dispoziție cinci sute de figuranți.

— Cinci sute? Și toți în costume de epocă?!

— Nu, în costume obișnuite. Ca să umple sala cu ei.

— Bieții spectatori, tot ei plătesc! a exclamat casierul unui teatru de revistă așlînd că dirijorul orchestrei de jazz se însoară cu o cîntăreață netaalentată.

După un spectacol al celebrului mim Marcel Marceau, un spectator comentează admirativ:

— Inchipuiți-vă ce minuni ar face băiatul ăsta dacă ar ști să vorbească!

(Din „Teatralnaia jizni“)

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Ce surpriză, sirop rece!

Foto: S. Onanov